
Protokoll

Regionstyrelsen

5 september 2024

Regionstyrelsens protokoll

Plats och tid	Bornholm, Rådhuset Visborg, 5 september 2024, klockan 09.00–15.00
Beslutande	Meit Fohlin (S), ordförande Eva Nypelius (C), 2:e vice ordförande Filip Reinhag (S) Thomas Karlström (S) Oscar Lindster (S) Jenny Larsson (S) Sara Vilhelmsson (M), ej § 254, 283-286, 288-290, 292 Mariette Nicander (M) Lina Runander (M), tjug ersättare, ej § 286 Johan Malmros (C) Eva Ahlin (C), ej § 254, 283-286, 288-290, 292 Johan Asplund (KD) Saga Carlgren (V) Micke Seid (MP), tjug ersättare Lars Engelbrektsson (SD)
Ersättare	Håkan Ericsson (S), tjug ersättare § 254, 283-286, 288-290, 292 Katrina Ansarfwe (S), ej § 268, 286 Lena Broén (S) Fredrik Gradelius (C), tjug ersättare § 254, 283-286, 288-290, 292
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF, ej § 254, 283-286, 288-290, 292 Malin Östre, stadssekreterare, RSF Barbro Engström, kommunikatör, RSF Anna Malm, enhetschef, RSF, § 251-252, 255-279, 287, 291, 293 Ulrika Jansson, ekonomidirektör, RSF, § 251-252, 270, 291 Jenny Iversjö, avdelningschef, SBF, § 253-254 Karin Svensson, markingenjör, SBF, § 253 Stefan Timan, affärsområdeschef transaktionsrådgivning, Svefa, § 253 Evelina Egdahl, mark och exploateringsingenjör, SBF, § 254 Jessica Svännel, regionarkitekt, SBF, § 254 Anette Jansson, programansvarig, RSF, § 255, 267 Maja Allard, beredskapsstrateg, RSF, § 256-257 Lars-Göran Uddholm, räddningschef, SBF, § 256-258 Rikard von Zweigbergk, tf. informationssäkerhetschef, RSF, § 256-257, 266

Anna Svärd, strateg, RSF, § 262
Helena Andersson, eko-strateg, RSF, § 268
Malena Bendelin, enhetschef, RSF, § 268-269, 270-273,
280-286
Anders Lindholm, planeringsstrateg, RSF, § 269, 271-272
Maja-Malin Ekelöf, strateg, RSF, § 273
Susanna Palomaa, tillväxtchef, RSF, § 274-275
Jenny Lennhammar, projektledare, RSF, § 274
Karin Winsnes, näringslivsstrateg, RSF, § 275
Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör, RSF, § 277-279
Roland Engkvist, strateg, RSF, § 280-282

Datum för justering

13 september 2024

Paragrafer

§ 251–293, varav § 268 och 271 justerades omedelbart

Underskrifter

Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför
signaturer.

Sekreterare Malin Östre

Ordförande Meit Fohlin

Justerare Mariette Nicander

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsen
Sammanträdesdag	2024-09-05
Protokollet anslås	2024-09-14
Anslaget tas ned	2024-10-07
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS § 251	Personalkostnadskompensation och höjda interna priser- förslag till fördelning av budget	7
RS § 252	Slutredovisning. Nybyggnad Korpen korttidsplatser	10
RS § 253	Uppdrag. Utredda möjlighet att köpa lokaler/fastigheter av Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB (SBB)	12
RS § 254	Idrottshall	14
RS § 255	Hållbarhetspolicy för Region Gotland	19
RS § 256	Sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK)	21
RS § 257	Regional resursgrupp- utveckling av samverkan med frivilliga försvarsorganisationer	23
RS § 258	Hemställen sänkt hastighet väg 148	24
RS § 259	Sammanträdesplan för regionstyrelsen och regionfullmäktige 2025	26
RS § 260	Åtterrapporering av uppdrag. Kvalitativ utvärdering av funktionen politisk sekreterare	27
RS § 261	Åtterrapporering av uppdrag. Åtgärdsprogram utifrån kunskapsanalys gällande oegentligheter och korruption	29
RS § 262	Uppdrag. Ansvar för regionens uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel	30
RS § 263	Undertecknande av CEMR-deklarationens nya artiklar	33
RS § 264	Översyn av rutiner gällande tjänsteresor	35
RS § 265	Regionernas nationella samordning, planering och ledning av sjukvården vid höjd beredskap och krig (NSPL)	36
RS § 266	Remiss. Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner (Ds 2024:10)	38
RS § 267	Remiss - Samråd om ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen	40
RS § 268	Remiss- Promemorian Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport	42
RS § 269	Revidering av verksamhetsområden vatten och avlopp	45
RS § 270	Revidering av vatten- och avloppstaxa: Bruknings- och anläggningsavgift 2024 och 2025	48
RS § 271	Region Gotlands yttrande över Heidelberg Materials Cement Sverige AB ansökan om långvarigt tillstånd för fortsatt täkt- och vattenverksamhet	49

RS § 272	Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till cementproduktion och därmed sammanhängande vattenverksamhet i Slite, Heidelberg Materials Cement Sverige AB. Delegation av beslutanderätten	61
RS § 273	Mälardalsrådets systemanalys 2024	65
RS § 274	Information. Hansedagarna i Visby 2025	68
RS § 275	Översyn av besöksnäringstrategin	70
RS § 276	Rapport från styrkeområdet Näringslivets energiomställning	72
RS § 277	Uppdrag. Översyn av Science Park Gotlands verksamhet och styrning	75
RS § 278	Uppsägning av samverkansavtal avseende Almi Företagspartner Gotland AB	76
RS § 279	Redovisning av projektverksamhet 1:1-medel verksamhetsåret 2024	78
RS § 280	Nominering till CPMR:s ordförandepost	80
RS § 281	Information. OECD-projekt, öars ekonomi och reformdesign	82
RS § 282	Information. Rapportering Internationell strategi och EU	84
RS § 283	Motion. Utreda dricksvattendammar nedströms Tingstäde träsk	85
RS § 284	Motion. Trädplanteringsinitiativ för ungdomar	89
RS § 285	Medborgarförslag. Gotlands kyrkor ska tas med på UNESCO:s världsarvslista	91
RS § 286	Medborgarförslag. Tillstånd till sommaruthyrning inom AB Gotlandshem	93
RS § 287	Medborgarförslag. Fyrverkerier/Smällare	95
RS § 288	Anmälan av delegationsbeslut	97
RS § 289	Information. Vissa inkomna handlingar	98
RS § 290	Uppföljning uppdrag regionstyrelseförvaltningen	99
RS § 291	Månadsrapport ekonomi 2024	100
RS § 292	Investeringsuppföljning	102
RS § 293	Regiondirektörens information	103

RS § 251 Personalkostnadskompensation och höjda interna priser- förslag till fördelning av budget

Ärendenummer: RS 2024/7

Paragraf föregående instans: AU § 171

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Nämndernas budgetramar 2025 justeras för personalkostnadsökning, interna priser och internhyra enligt tabell.

Sammanfattning

I samband med regionstyrelsens beslut om budget 2025 (2023-05-30, § 169) fick regiondirektören i uppdrag att återkomma till regionstyrelsens sammanträde i september med förslag till ramjustering för nämnderna till följd av internhyra, personalkostnadskompensation samt höjda priser för måltidsverksamheten inom regionstyrelseförvaltningen och försörjningsverksamheten inom teknikförvaltningen.

Tabell 1: Budgetramarna 2025 föreslås förändras enligt nedanstående tabell (tkr)

Nämnd	Personalkostnads- kompensation*	Intern- priser RSF	Intern- priser TKF	Internhyra
Regionstyrelsen, regionstyrelseförvaltningen	9 041	-322	1 003	2 724
Politikerorganisationen	993	-	-	30
Regionstyrelsen, räddningstjänst inkl. RIB	1 520	-	45	193
Tekniska nämnden	2 916	-	1 118	689
Miljö- och byggnämnden	3 274	-	112	305
Barn- och utbildningsnämnden	30 797	6 717	1 894	6 206
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	8 719	938	525	2 713
Socialnämnden	31 257	1 694	703	4 712
Hälso- och sjukvårdsnämnden	41 385	506	1 592	5 828
Summa	129 902	9 533	6 992	23 400

* Generell kompensation motsvarande 3,1 %. De verksamheter som inte är anslagsfinansierade (delar av teknikförvaltningen samt delar av regionstyrelseförvaltningen) kompenseras via möjligheten att höja priserna och ingår inte i denna fördelning.

Personalkostnadskompensation

I budgeten för 2025 har avsatts totalt 140 mnkr för budgetkompensation för löneökningar 2025. I det här läget föreslås en generell personalkostnadskompensation på 3,1 % vilket motsvarar ett belopp på cirka 130 mnkr samt en summa på 10 mnkr för dels riktade satsningar på jämställda löner och dels möjlighet till komplettering utifrån utfallet av de centrala löneförhandlingarna 2025. Den här summan behålls tills vidare centralt för att efter kompletterande analyser av lönekartläggning, löneläget och löneavtalen fördelas till nämnderna. Fördelningen av den särskilda satsningen kommer att samordnas inom HR-organisationen och budgeten beslutas av regionfullmäktige under våren 2025.

I den generella personalkostnadsökningen ingår höjning av arvoden inom politikerorganisationen med 993 tkr. I den summan ingår även höjning av arvoden till gode män. Arvodena räknas årligen upp utifrån prisbasbeloppet.

Interna priser

I budgeten för 2025 har regionstyrelseförvaltningens resultatenhets måltid tillåtelse att justera priset med totalt 9,5 mnkr. Generellt är prisjusteringen kopplad till löneökning och kompensation för prisökningar. Det fasta priset för barn- och utbildningsnämnden har justerats till följd av kompensation för ökad hyreskostnad efter ombyggnation av skolkök.

Försörjningsverksamhetens priser får, enligt budgetbeslutet, höjas med 7,0 mnkr 2025. Det avser områdena städ, vaktmästeri, transport, bårhus, varuförsörjning och hjälpmedelscentral.

Internhyra

Internhyrorna får enligt regionfullmäktiges budgetbeslut höjas med 23,4 mnkr vilket motsvarar 4,8 procent. Höjningen av internräntan från 2 till 2,5 procent ingår. Budgetkompensation utgår inte generellt för nya eller ombyggda lokaler.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att fördelningen av de olika anslagen ska genomföras enligt förslaget. De interna priserna och internhyrorna är rena uppräkningsenligt utgångsläget för 2024 och omfattar inga volymökningar, om- eller nybyggnationer.

Med tanke på de osäkerhetsfaktorer som finns avseende nästa års avtalsrörelse och att årets (2024) års lokala löneöversynsförhandlingar inte kommer att vara klara förrän under hösten 2024 finns inte faktaunderlag för att nu förslå de satsningar som ger mest effekt. Lönekartläggning och analyser av löneläget efter 2024 års löneöversyn kan ske tidigast i slutet på året.

Det är inte optimalt för nämnderna att inte veta vilken slutlig budgetram som gäller 2025 förrän i början av nästa år, men bedömningen är att det är viktigare att budgetkompensationen i högre grad motsvarar de satsningar som behöver genomföras.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör,
regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-06

Skickas till

Samtliga nämnder

RS § 252 Slutredovisning. Nybyggnad Korpen korttidsplatser

Ärendenummer: RS 2023/1823

Paragraf föregående instans: AU § 172

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Slutredovisningen för investeringsprojektet Nybyggnad Korpen korttidsplatser godkänns.

Sammanfattning

Investeringsprojektet har omfattat nybyggnation av ett korttidsboende med 40 platser på Korpenområdet för socialförvaltningen. Projektet inleddes 2019 och korttidsboendet färdigställdes i mars 2022. Verksamheten påbörjade inflyttning i lokalerna 1 april.

Investeringsprojektet har haft en total budget på 71,3 mnkr. De totala investeringsutgifterna har uppgått till 66 mnkr och innebär en positiv budgetavvikelse på 5,3 mnkr. Projektet har hanterat större tilläggsbeställningar för bland annat kylt luft i hela byggnaden inom budget.

Projektet har hållit tidplanen trots effekter av pandemin i form av långa leveranstider och hög sjukfrånvaro. Projektet har uppnått målet att tillgodose behovet av korttidsplatser på Gotland i vårdkedjan från Visby lasarett till den enskildes bostad i enlighet med socialförvaltningens funktionsprogram och teknikförvaltningens kravställningar. Korttidsboendet uppfyller dagens krav på hygien, integritet för de boende, arbetsmiljö och välfärdsteknologi.

Korttidsboendet har byggts för att klara kraven på energiprestanda motsvarande Sweden Green Building Councils certifieringssystem miljöbyggnad indikator 3, energianvändning, betygskriterie silver.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att tekniska nämndens slutredovisning godkänns.

Bedömning

Enligt riktlinjerna för redovisning av investeringar ska investeringsprojekt med en bruttoutgift över 20 mnkr slutredovisas till regionfullmäktige.

Investeringsprojektet har klarat budget och tidplan samt uppnått ställda krav på verksamhetslokalerna.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att tekniska nämndens slutredovisning godkänns.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tekniska nämnden 2023-09-13, § 176

Teknikförvaltningen tjänsteskrivelse, 2023-08-21

Teknikförvaltningen slutrapport Korpen Korttidsboende, 2023-03-23

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-06-27

Skickas till

Tekniska nämnden

RS § 253 **Uppdrag. Utreda möjlighet att köpa lokaler/fastigheter av Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB (SBB)**

Ärendenummer: RS 2023/2392

Paragraf föregående instans: AU § 197

Regionstyrelsens beslut

- Regiondirektören ges i uppdrag att gå vidare i processen och förhandla med Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB.
- Regionstyrelsen beslutar att ge regiondirektören mandat att teckna en avsiktsförklaring med Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB.

Sammanfattning

Under regionstyrelsens sammanträde 2023-10-31 gavs regiondirektören i uppdrag att utreda möjligheten att köpa de lokaler/fastigheter som Region Gotland hyr av Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB (SBB).

Dialog har förts med SBB och processen har drivits framåt. Innan en slutlig bedömning om ett köp ska genomföras eller ej behöver Region Gotland gå in i en fördjupad dialog med SBB. För att genomföra denna görs bedömningen att det behövs ytterligare politiska beslut. Efter beslut skulle nästa steg i processen vara att skriva en avsiktsförklaring med SBB och påbörja förhandlingar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen gör bedömningen att regionstyrelsen som nästa steg således behöver ge regiondirektören i uppdrag att påbörja förhandlingar med Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB samt besluta att ge regiondirektören ett mandat att teckna en avsiktsförklaring med Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB.

Genom en avsiktsförklaring blir parterna överens om att gå vidare med mer omfattande undersökningar av fastigheterna och förutsättningarna för ett eventuellt förvärv. Med dessa fakta som grund förhandlas det därefter fram ett köpeavtal för förvärv av aktier eller fastigheter för att undertecknas av säljare och köpare. Köpeavtalet ska innehålla förbehåll och villkoras av att beslutande politiska styre godkänner köpeavtalet för att bli giltigt.

De beslut som föreslås behövs för att Region Gotland ska kunna göra en slutlig bedömning om ett förvärv är fördelaktigt eller ej. Ett formellt politiskt beslut om ett eventuellt förvärv kommer att fattas senare processen.

Vid mötet kommer Region Gotlands rådgivare från Svefa medverka och göra en presentation av det arbete som har genomförts. Svefa är Sveriges ledande fastighetskonsult som erbjuder spetskompetens och kvalificerad rådgivning inom fastighetssektorn.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefan Timan, affärsområdeschef transaktionsrådgivning, Svefa, Jenny Iversjö, avdelningschef och Karin Svensson, markingenjör, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Filip Reinhag (S) tillstyrker regionstyrelseförvaltningens förslag.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2023-10-31, § 356

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-28

Bilaga 1. Sammanfattande beskrivning av pågående uppdrag

Skickas till

Teknikförvaltningen

Socialförvaltningen

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

RS § 254 Idrottshall

Ärendenummer: RS 2024/1765

Paragraf föregående instans: AU § 181

Regionstyrelsens beslut

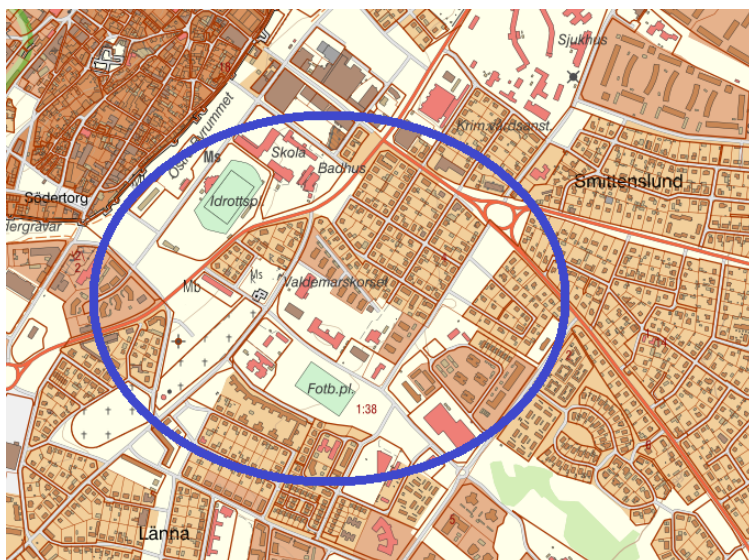
- Förstudien ska fortsatt fokusera på den västra delen av fastigheten Visby Artilleriet 1:38 och Gutavallen för en ny idrottshall i Visby.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar med en förstudie för en idrottshall i Visby på uppdrag av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen. Syftet med förstudien är att utreda förutsättningarna för att bygga en fullstor idrottshall mellan Solbergaskolan och Alléskolan. En fullstor idrottshall bedöms behövas för att tillgodose Solbergaskolans ökade behov av idrottsyta för att klara gällande undervisningskrav.

Idrottsämnet har fått en utökad läroplan och det är idsag brist på lediga tider i befintliga idrottshallar. Med anledning av det finns det ett stort behov av en fullstor idrottshall med minimimått 20 gånger 40 meter. Önskemålet från skolverksamheten är att den helst ska ligga på Solbergaskolans tomt eller i närområdet. En ny fullstor idrottshall skulle uppfylla skolans behov men också bidra till ett lyft för det gotländska föreningslivet.

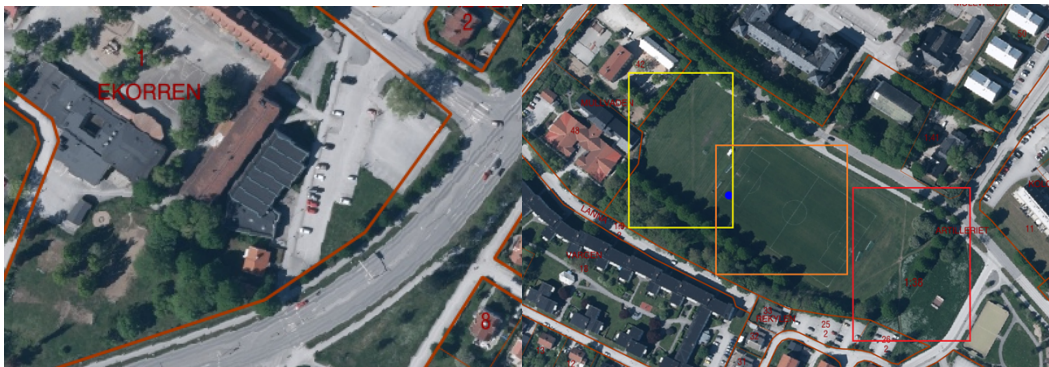
I det givna uppdraget avgränsades förstudien till att behandla det inringade området i kartbilden som redovisas nedan.

Målet är ta fram en förstudie som ska utgöra underlag för beslut att påbörja framtagande av detaljplan och efterföljande byggnation av en idrottshall. Förstudien ska redovisa områdets förutsättningar för anläggande av ny idrottshall med hänsyn tagen till platsens förutsättningar och regionens

gällande styrdokument. Förstudien ska när den är färdigställd godkännas av barn- och utbildningsnämnden och därefter beslutas i regionstyrelsen.

Under förstudiens framtagande har det kring de olika områden som analyserats framkommit en rad olika synpunkter. Med anledning av det har förstudiens styrgrupp beslutat att skicka ut en remiss till berörda verksamheter som getts möjlighet att lämna synpunkter på de områden som är aktuella, fastigheterna Ekorren 1 och Artilleriet 1:38.

Utifrån inkomna remissvar är den samlade bedömningen att förstudien fortsatt ska fokusera på markytorna på fastigheten Visby Artilleriet 1:38, inom det område som heter Sparkenparken. Regionstyrelseförvaltningen föreslår att förstudien fokuserar på den västra delen av parken intill Orionskolan som i kartan ovan är markerad med gult.

Bedömning

För att ta nästa steg i arbetet med förstudien för en ny idrottshall i Visby är projektet i behov av ett beslut om vilket markområde som ska prioriteras för en ny idrottshall.

Forskning visar att strategisk placering av idrottshallar kan ha positiva effekter på både fysisk och psykisk hälsa i samhället. När idrottsanläggningar är nära skolor, kan de integreras i skolans verksamhet och uppmuntra elever att delta i sport och fysisk träning. Tillgång till idrottsanläggningar utanför skoltid främjar fysisk aktivitet, vilket är viktigt för att minska risken för kroniska sjukdomar som fetma, hjärtsjukdomar och typ 2-diabetes. Regelbunden fysisk aktivitet förbättrar också mental hälsa genom att minska stress och ångest.

Idrottsanläggningar fungerar dessutom som mötesplatser och kan stärka sociala nätverk och gemenskap inom lokalsamhället. De kan också bidra till integration och jämlikhet genom att erbjuda alla grupper i samhället tillgång till sport och rekreation. För att uppnå detta bör man se över hur idrottshallen utformas, så att den kan användas för flera olika aktiviteter och därmed maximera nyttan och användningen.

Lokalisering och utformning bör göras utifrån ovan beskrivna värden. Valet av plats bör göras med ett långsiktigt perspektiv där bedömningen av vilken lokalisering som är mest lämplig för sitt ändamål möter behoven på lång sikt.

Möjliga platser för fler idrottshallar kommer att bli svårare att hitta i framtiden. I våra centrala lägen, som båda föreslagna platser är, blir det viktigt att se över samutnyttjande av ytor för att skapa mångfunktionalitet och möta flera behov samtidigt. Det blir även viktigt att ta hänsyn till framtida behov av ytan för att säkerställa att viktiga allmänna intressen bibehålls och öka förutsättningarna för att komma fram med en ny plan.

Skolan är en lagstadgad verksamhet och bedömningen borde vara att den ges företräde till det bäst lämpade området av de som bedöms möjliga. Solbergaskolan är Gotlands största grundskola och har i dag inte tillräcklig tillgång till idrottshall i skolans närhet. Skolorna i Visby konkurrerar i dag om ytorna i idrottshallarna och det är redan brist på tider.

Solbergaskolan transporterar i dag lärare, elever och material till andra idrottshallar och grönytor vilket innebär problem för schemaläggning och att eleverna ska få sin garanterade undervisningstid inom ämnet idrott och hälsa. Möjligheten att erbjuda likvärdig undervisning och tillgång till det som ämnets kursplan kräver, är redan i dag försämrade. Planeringsförutsättningar och arbetsmiljö för skolläring, personal och elever anses därmed påverkas negativt.

Behovet av en ny fullstor idrottshall för Solbergaskolan och närliggande skolor, är inskrivet i Region Gotlands investering- och lokalförsörjningsplan och har varit aktuellt en längre tid.

Det är viktigt att i ett sådant här projekt ta med de rum som skapas runt byggnaden, se över hur dessa kan samutnyttjas med andra behov och skapa en rörelse på platsen som stärker den. Närhet till grönska ger goda förutsättningar att utforma området för att stärka utomhusaktiviteter och rekreation tillsammans med inomhushallen. Planerna att utveckla området Sparkenparken till en aktivitetspark, skapar goda förutsättningar för att utforma området för att stärka utomhusaktiviteter och rekreation tillsammans med inomhushallen. En aktivitetspark och idrottshall kan med fördel samplaneras inom området vilket bör studeras vidare i förstudien.

Mot bakgrund av ovanstående och de inkomna remissvaren, som finns bilagda till tjänsteskrivelsen, och belyser utmaningar och möjligheter för de två områdena, Ekorren 1 och Artilleriet 1:38 delar regionsstyrelseförvaltningen samhällsbyggnadsförvaltningens uppfattning om att föreslå att regionstyrelsen beslutar att prioritera markytorna på fastigheten Visby Artilleriet 1:38, inom det område som heter Sparkenparken, som den plats i Visby där Region Gotland ska arbeta vidare med i förstudien Idrottshall Visby.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår vidare att den specifika placeringen av idrottshallen förläggs i den västra delen av parken intill Orionskolan.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Budget för idrottshall finns med i gällande investeringsplan.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att åtgärden är att anse som positiv ur ett barnperspektiv. Skolan är en lagstadgad verksamhet och idag transporterar Solbergaskolan elever till andra idrottshallar och grönytor vilket innebär problematik i schemalaggningsen för eleverna som skall få sin garanterade undervisningstid i ämnet idrott och hälsa. En nybyggnation av idrottshall centralt i Visby kan även ses ha god effekt och möjliggöra utveckling av föreningslivet på Gotland, utanför skoltid.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ur ett jämställdhetsperspektiv bidrar en ny idrottshall till godare möjligheter till att bedriva kvalitativ undervisning i idrottsämnet för alla.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Evelina Egdahl, mark- och exploateringsingenjör, Jenny Iversjö, avdelningschef och Jessica Svännel, regionarkitekt samhällsbyggnadsförvaltningen.

Johan Malmros (C) tillstyrker regionstyrelseförvaltningens förslag.

Meit Fohlin (S) yrkar att förstudien fortsatt ska fokusera på både den västra delen av fastigheten Visby Artilleriet 1:38 och Gutavallen för en ny idrottshall i Visby.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och eget yrkande och finner att eget yrkande vinner bifall.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Sammanställning av inkomna synpunkter på område 4, Ekorren 1.

Bilaga 2. Sammanställning av inkomna synpunkter på område 7, 8 och 9, Sparkenparken.

Remissvar: VA, KFA, Park, Trafik, BUN, Bygglov, Regionarkitekt
Samhällsbyggnadsförvaltningen tjänsteskrivelse daterad 2024-07-31

Skickas till

Tekniska nämnden

Barn- och utbildningsnämnden

RS § 255 Hållbarhetspolicy för Region Gotland

Ärendenummer: RS 2024/1653

Paragraf föregående instans: AU § 173

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Hållbarhetspolicy för Region Gotland antas enligt förslag.
- Hållbarhetspolicyn ersätter miljöpolicy för Region Gotland.

Regionstyrelsens beslut

- Regiondirektören får i uppdrag att se över och om så behövs föreslå ändringar i aktieägarpolicyn och/eller andra dokument som påverkas av hållbarhetspolicyn. Uppdraget återrapporteras senast kvartal 2 2025.
- Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med en redogörelse för hur regionfullmäktiges uppdrag avseende ett internt program för hållbar utveckling i Region Gotland (RF 2022-06-20, § 93) tas omhand. Uppdragets återrapporteras till regionstyrelsen i oktober 2024.

Sammanfattning

Hållbarhetspolicyn syftar till att tydliggöra Region Gotlands grundläggande förhållningsätt till hållbar utveckling och principer för implementering av hållbarhetsaspekter i all verksamhet. Den förväntade effekten är en gemensam grund avseende hållbarhet inom Region Gotland, som stärker det systematiska hållbarhetsarbetet. Policyn är vägledande för beslut och styrning.

Hållbarhetspolicyn behöver kompletteras med kommunikations- och utbildningsinsatser för att få genomslag. Sådana insatser finns planerat och resurssatt för inom ramen för utvecklingsprogrammet för Region Gotlands hållbarhetsarbete. Hållbarhetspolicyn ersätter Region Gotlands miljöpolicy.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att förslaget till hållbarhetspolicy ger en god grund för att stärka Region Gotlands systematiska hållbarhetsarbete. Policyn behöver kompletteras med kommunikations- och utbildningsinsatser för att få genomslag i organisationen. Sådana insatser finns planerat och resurssatt för inom ramen för utvecklingsprogrammet för Region Gotlands hållbarhetsarbete.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anette Jansson, programansvarig, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att uppdraget gällande att se över och om så behövs föreslå ändringar i aktieägarpolicyn och/eller andra dokument som påverkas av hållbarhetspolicyn tidsätts till att återrapporteras senast kvartal 2 2025.

Meit Fohlin (S) yrkar att regiondirektören får i uppdrag att återkomma med en redogörelse för hur regionfullmäktiges uppdrag avseende ett internt program

för hållbar utveckling i Region Gotland (RF 2022-06-20, § 93) tas omhand.
Uppdragets återrapporteras till regionstyrelsen i oktober 2024.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och
egna tilläggsyrkanden och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2022-06-20, § 93

Hållbarhetspolicy

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-18

Skickas till

Samtliga nämnder

Helägda bolag

RS § 256 Sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK)

Ärendenummer: RS 2024/1583

Paragraf föregående instans: AU § 183

Regionstyrelsens beslut

- Nulägesrapporten tas emot och läggs till handlingarna.
- Region Gotland ska fortsätta medverka i SSIK-programmet.

Sammanfattning

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att förvalta investeringsprogrammet Sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK). Inom ramen för regeringsuppdraget fördelar socialstyrelsen bidrag till regioner för åtgärder i syfte att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdsfastigheter. För Region Gotland berörs endast Visby Lasarett av investeringsprogrammet då bidrag lämnas för fastighet där det bedrivs slutenvård.

Investeringsprogrammet är uppdelat i 4 steg:

Steg 1 - Kartläggning och nulägesanalys. Regionerna genomför en kartläggning och nulägesanalys av vilken vård som bedrivs i sjukhusfastigheterna idag. Därefter görs en kartläggning och nulägesanalys av sjukhusfastigheten enligt de nivåer som finns beskrivna i vägledningen Den robusta sjukhusbyggnaden: bas, brons, silver och guld.

Steg 2 - Målbild. Regionerna beskriver den hälso- och sjukvårdsverksamhet som ska upprätthållas under höjd beredskap, samt med vilken kapacitet, under hur lång tid, samt vilken robusthetsnivå detta kräver.

Steg 3 - GAP-analys Genom att jämföra nuläge (steg 1) och målbild (steg 2) identifieras "gapet" mellan nuvarande och önskat läge. Utifrån gapanalysen beslutar regionerna om vilka driftsäkerhetshöjande åtgärder man vill genomföra. De åtgärder som kan finansieras genom statsbidraget ska rymmas inom villkoren för statsbidrags-förordningen och Socialstyrelsens anvisningar.

Steg 4 – Genomförande. Regionerna genomför driftsäkerhetshöjande åtgärder. Efter genomförd åtgärd ska besiktning ske, och besiktningsprotokollet ska bifogas ansökan om statsbidrag

Region Gotland har genomfört Steg 1 - kartläggning och nulägesanalys. Kartläggningen påvisar att verksamhetens förmåga att bedriva robust hälso- och sjukvård i befintliga lokaler kan beskrivas som kraftigt begränsad och sårbar för yttre påverkan.

Statsbidraget utgår från Socialstyrelsen och söks i efterhand, efter att åtgärderna enligt ovan har genomförts. Detta avser steg 2 och steg 3. För steg 4 finns i dagsläget inget beslut gällande finansiering, Det finns således ingen

garanti för att kostnadstäckning erhålls via statsbidraget. Region Gotland sökte i efterhand kostnadstäckning hos Socialstyrelsen för arbetet med steg 1, vilket beviljades i sin helhet. Framtida kostnadstäckning för arbetet i steg 2 och 3 är inte garanterad och kan utebli helt eller delvis.

Förslag till beslut är att regionstyrelsen lägger rapporten ”Steg 1 - kartläggning och nulägesanalys” till handlingarna och dessutom fattar beslut om att Region Gotland ska medverka i investeringsprogrammet ”Sjukvårdens säkerhet i kris och krig”. Detta trots att det finns en risk att den statliga kostnadstäckningen helt eller delvis kan utebli. Bedömningen är att projektet är bäst lämpat att drivas av regionstyrelsen, i samverkan med tekniska nämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden och andra berörda nämnder.

Bedömning

Bedömningen är att Region Gotland bör fortsätta medverka i SSIK eftersom verksamheten är i behov av robusta sjukhuslokaler. Det är av yttersta vikt att Region Gotland tar fram en målbild för sjukvårdsverksamhet som motsvarar de behov och förväntningar som ställs utifrån ett totalförsvarsperspektiv.

Det finns en risk att Region Gotland inte får kostnadstäckning för sin medverkan, dock har arbetet präglats av tät dialog med Socialstyrelsen för att säkerställa leverans mot uppdraget vilket resulterat i full kostnadstäckning hittills. Denna arbetsmetod kommer fortsätta tillämpas i framtida steg för att minimera risken för avslag. Det är därför ur kostnadsperspektiv motiverat att fortsätta medverka i SSIK.

De resultat som kommer fram i projektet kan mycket väl ligga till grund för andra utredningar som genomförs, exempelvis ombyggnationer av lasarettet. Det är också troligt att detta kan ge ytterligare argument i dialogen kring kostnadsersättning för ö-läget. Självklart kan även fortsatt medverkan i SSIK i slutändan resultera till faktiska fastighetsåtgärder som finansieras av staten. Vår medverkan ökar förutsättningarna för en robust hälso- och sjukvård i kris och krig.

Den sammantagna bedömningen är att fortsatt medverkan i SSIK är motiverad.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Anvisningar om statsbidrag

Bilaga 2. Den robusta sjukhusbyggnaden

Bilaga 3. Rapport: Kartläggning och nulägesanalys SSIK. Sekretessmärkt

Tekniska nämnden 2024-06-17, § 135

Hälso- och sjukvårdsnämnden 2024-06-20, § 67

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-29

RS § 257 Regional resursgrupp- utveckling av samverkan med frivilliga försvarsorganisationer

Ärendenummer: RS 2024/1652

Paragraf föregående instans: AU § 182

Regionstyrelsens beslut

- En Regional Resursgrupp, RRG, införs i samarbete med Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Regional Resursgrupp ersätter nuvarande IOP med finansiering om 800 000 avseende beredskap med Röda korset vid utgången av 2024.
- Regional Resursgrupp finansieras med 400 000 årligen under åren 2025-2027 för löpande kostnader samt 200 000 för utveckling av FFOs verksamhet. Totalt 600 000 årligen fram till och med 2025.

Sammanfattning

Frivilliga som förstärkningsresurs vid kris och höjd beredskap är en viktig regional tillgång. Fortsatt utveckling av samarbetet med Gotlands frivilliga försvarsorganisationer bidrar till ett starkt totalförsvar.

Med ett upprättande av en Regional resursgrupp i samverkan med Länsstyrelsen i Gotlands län fortsätter Region Gotland visa att vi tar ansvar för utvecklingen av totalförsvaret. På ett kreativt och lösningsorienterat sätt skapas arbetsmetoder och samarbeten som är moderna där gotlänningarnas behov av trygghet och en stark beredskap står i fokus.

Det regionala utvecklingsarbetet inom beredskapsplanering stärks då Region Gotland och länsstyrelsen tar ett samlat ansvar för, och i arbetet med, Gotlands frivilliga försvarsorganisationer.

Beslut om införande av en Region Resursgrupp tryggar fortlevnaden för Gotlands frivilliga försvarsorganisationer och skapar förutsättningar för ett långvarigt gemensamt utvecklingsarbete i nära samverkan.

Gotlands frivilliga försvarsorganisationer ges därmed möjlighet att växa och utvecklas med den behovsbild och de förutsättningar som ett förändrat omvärldsläge medför.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Ekonomisk kalkyl Regional Resursgrupp. Sekretessmärkt

Bilaga 2: Avsiktsförklaring

Bilaga 3: Risk och konsekvensanalys: Regional Resursgrupp

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-29

RS § 258 Hemställen sänkt hastighet väg 148

Ärendenummer: RS 2024/1796

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att hemställa hos Länsstyrelsen i Gotlands län om att utreda och riskminimera trafiken på delar av väg 148, i syfte att skydda dricksvattentäkten.

Sammanfattning

Region Gotland hemställer till Länsstyrelsen Gotland att vidta trafiksäkerhetshöjande åtgärder på väg 148, vid Tingstäde träsk. Bakgrunden till detta är de belastningar som finns på dricksvattensystemet och att samhället måste vidta riskreducerande åtgärder för att minimera risken för kontaminering av dricksvattentäkten.

Region Gotland har sedan dricksvattenstörningen under hösten 2023, haft flertalet utmaningar i dricksvattenförsörjningen. På norra Gotland är försörjer Region Gotland orten Kappelshamn med dricksvatten i tankbilar. Detta beräknas pågå under flera månader. Samtidigt är dricksvattensituationen på övriga ön fortsatt ansträngd, vilket gör att marginalerna nu är mycket små.

Räddningstjänsten, VA-avdelningen och enheten beredskap och säkerhetsskydd har gjort en samlad bedömning av situationen och kommit fram till att de små marginalerna i vattenförsörjningen inte är acceptabla utan måste hanteras. En identifierad risk är trafiken utmed väg 148, norr om Tingstäde träsk. Vid en olycka eller brand finns det risk för att sjön blir kontaminerad vilket kan få stora konsekvenser för dricksvattenförsörjningen på stora delar av Gotland. Region Gotland anser det därför nödvändigt att Länsstyrelsen i Gotlands län vidtar åtgärder för att minimera riskerna för och konsekvenserna av olyckor i området.

Enligt trafikförordningen (1998:1276) 10 kap. 3§ är det länsstyrelsen i respektive län som fattar beslut om lokala trafikföreskrifter på vägar där staten är väghållare. Regionstyrelsen hemställer därför att Länsstyrelsen i Gotlands län ska utreda och riskminimera trafiken på väg 148, utmed dricksvattentäkten Tingstäde träsk.

En sådan utredning kan exempelvis innehålla begränsningar i hastighet, färdväg för farligt gods, omkörningsförbud, införande av mitträcke eller liknande åtgärder.

Bedömning

Konsekvensbedömning vid en eventuell hastighetssänkning

Om Länsstyrelsen skulle besluta att sänka hastigheten mellan exempelvis Tingstäde kyrka till Smiss (öster om Rosarve) så skulle tidspåverkan bli mycket liten. Hastighetsbegränsningen är 80 km/h men sänks på delar av sträckan under sommaren till 60 km/h. Sträckan i exemplet är cirka 1,9 km lång.

Om hastigheten sänks till exempelvis 50 km/h blir tidsförlusten under en minut per resa jämfört med ordinarie hastighet om 80 km/h. För en person som pendlar fram och tillbaka på vägen fem dagar i veckan, innebär detta en veckovis tidsförlust på cirka 8,5 minuter. Samtidigt minska risken för en olycka– exempelvis är den totala stoppsträckan för en personbil mer än dubbelt så lång vid 80 km/h än vid 50 km/h.

Trots att en eventuell hastighetssänkning drabbar enskilda medborgare och verksamheter på norra Gotland, anser regionstyrelseförvaltningen att det är nödvändigt att hemställa hos Länsstyrelsen att utreda om trafiksäkerhetsåtgärder, i syfte att skydda dricksvattentäkten.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Lars-Göran Uddholm, räddningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-26

Skickas till

Länsstyrelsen i Gotlands län

RS § 259 Sammanträdesplan för regionstyrelsen och regionfullmäktige 2025

Ärendenummer: RS 2024/1645

Paragraf föregående instans: AU § 174

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Förslag till sammanträdesplan 2025 för regionfullmäktige fastställs.

Regionstyrelsens beslut

- Förslag till sammanträdesplan 2025 för regionstyrelsen fastställs.

Sammanfattning

Sammanträdesplanen har tagits fram av kanslichef och stadssekreterare. Hänsyn har tagits till SKR:s sammanträden och beredningar. Sammanträdesplanen har föredragits för regiondirektören, regionstyrelseförvaltningens ledningsgrupp samt presenterats för regionstyrelsens och regionfullmäktiges ordförande.

Vid framtagandet har utgångspunkt varit att lägga en sammanträdesplan som möjliggör och ger utrymme för en förbättrad kvalitet i ärendeberedningsprocessen, där ambitionen är att öka kvaliteten på underlag, skapa en struktur för att arbeta uppdrags- och ärendedrivet, skapa utrymme för en bred förankring genom tjänstepersonsberedning samt att skapa utrymme för inläsningar av handlingar och protokoll.

Bedömning

Bedömningen är att framtaget förslag till sammanträdesplan är väl förankrad och ligger i linje med det uppdrag regionstyrelseförvaltningen har att förbättra kvaliteten i ärendeberedningsprocessen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Förslag Sammanträdesplan 2025

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-20

Skickas till

Samtliga nämnder

Regionstyrelseförvaltningens direktörer

Ekonomidirektör

Finansförvaltningen

RS § 260 Återrapportering av uppdrag. Kvalitativ utvärdering av funktionen politisk sekreterare

Ärendenummer: RS 2022/1844
Paragraf föregående instans: § 175

Regionstyrelsens beslut

- Föreslagna ändringar fastställs i regelverk för politiska sekreterare i Region Gotland och bilaga 1, Anställningsavtal för politiska sekreterare.
- Lönerevision för politiska sekreterare sker med retroaktiv uppräknings från 2024.
- Regiondirektören ges i uppdrag att genomföra en basvärdering av funktionen politisk sekreterare. Uppdraget återrapporteras till regionstyrelsens sammanträde i november 2024.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen fick vid regionstyrelsens sammanträde 2024-05-30, § 154 i uppdrag att ta fram förslag till förändringar avseende arbetsmiljö, förmåner och lönerevision för de politiska sekreterarna. Uppdraget grundar sig i en rapport som togs fram av PwC där rollen som politisk sekreterare i Region Gotland har utvärderats. Rapporten presenterades för regionstyrelsen i 2023-04-26, § 133.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår nu ett antal villkorsändringar i regelverket för politiska sekreterare i Region Gotland och i bilaga 1 - Anställningsavtal för politiska sekreterare.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen gör bedömningen att föreslagna ändringar i regelverket svarar på det uppdrag som gavs av regionstyrelsen 2024-05-30, § 154.

Förändringarna har ekonomisk påverkan då löneuppräkningsen troligtvis blir större än tidigare. Kostnad för förmåner finns inte heller med i tidigare ekonomiska beräkningar kring funktionen politiska sekreterare.

En förändring av arbetsmiljöansvar innebär också att Region Gotland behöver se över organisationen för de politiska sekreterarna och vem i Region Gotland som ska få det delegerade arbetsmiljöansvaret.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att ändringar i regelverket inte får någon påverkan på gällande lagstiftning.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att förändringarna kan få ekonomisk påverkan. Detta genom att löneökningarna kan bli högre än 2 % årligen samt att kostnader för förmåner inte är inräknad i den budget som är avsatt för politiska sekreterare.

3. Barnperspektiv

Inte aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Inte aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Inte aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Inte aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Meit Fohlin (S) yrkar att uppdraget i beslutspunkt tre tidsätts till att återrapporteras till regionstyrelsens sammanträde i november 2024.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och eget tilläggsyrkande och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2024-05-30, § 154

Förslag till reviderat regelverk för politiska sekreterare

Bilaga- Anställningsavtal för politiska sekreterare

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-01

Skickas till

Politiska sekreterare

Beslutande partiföreträdare

RS § 261 Återrapportering av uppdrag. Åtgärdsprogram utifrån kunskapsanalys gällande oegentligheter och korruption

Ärendenummer: RS 2023/1742

Paragraf föregående instans: AU § 176

Regionstyrelsens beslut

- Regiondirektören ges i uppdrag att utarbeta ett förslag på policy för professionellt agerande, en så kallad uppförandekod. Uppdraget återrapporteras till regionstyrelsens sammanträde i december 2024.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har undersökt vilka förändringar som skulle gynna möjligheterna att åtgärdsförslag från visselblåsarutredningar på ett effektivt sätt tas omhand av Region Gotlands olika verksamheter. Regionstyrelseförvaltningen har tagit fram ett handlingsförslag.

Förslaget består i att ge regiondirektören i uppdrag att ta fram en policy gällande professionellt agerande, en så kallad uppförandekod.

Bedömning

En policy gällande professionellt agerande, en uppförandekod, ökar möjligheten för ansvarsutkrävande och genom den ökar även möjligheterna att förhindra oegentligheter och missförhållanden.

En uppförandekod som närmare beskriver ett professionellt agerande kommer att vara ett övergripande styrande dokument och verka stödjande och sammanhållande till ett stort antal andra riktlinjer. Däribland riktlinjerna för mutor och jäv och representation men också till exempelvis riktlinjen för bisyssla och riktlinjen för inköp.

En uppförandekod ger en gemensam och regionövergripande värdegrund som kan användas i utbildningssyfte och informationsinsatser i syfte att verka för ett professionellt agerande och stärkt integritet. En uppförandekod kommer även att långsiktigt verka stärkande för förtroende för Region Gotland som organisation bland medborgare, föreningar och företag.

Ärendets behandling under mötet

Meit Fohlin (S) yrkar att uppdraget tidsätts till att återrapporteras till regionstyrelsens sammanträde i december 2024.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och eget tilläggsyrkande och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-31

RS § 262 Uppdrag. Ansvar för regionens uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Ärendenummer: RS 2024/1615

Paragraf föregående instans: § 177

Regionstyrelsens beslut

- Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med förslag om att överföra ansvaret att fullgöra regionens uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel från regionstyrelsen till miljö- och byggnämnden. Uppdraget återrapporteras till regionfullmäktiges sammanträde i december 2024.

Sammanfattning

Det är regionstyrelsen som enligt sitt reglemente har ansvaret att fullgöra regionens uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, medan miljö- och byggnämnden har inskrivet i sitt reglemente att de ansvarar för att åt regionstyrelsen tillhandahålla tjänster avseende handläggning av tillstånds- och tillsynsärenden enligt dessa lagar.

Det är idag flera enheter på samhällsbyggnadsförvaltningen som berörs av arbetet med att tillhandahålla tjänster åt regionstyrelsen. Det finns synergier med andra verksamheter som miljö- och byggnämnden ansvarar för, till exempel livsmedelshantering.

Verksamheten finansieras i princip helt genom taxor som fastställs av fullmäktige. Idag är det samhällsbyggnadsförvaltningen, som svarar mot miljö- och byggnämnden, som tar in intäkterna för att finansiera verksamheten.

Lagar som berörs i skrivelsen är alkohollagen (2010:1622), lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare, lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Reglementen som berörs i skrivelsen är Reglemente för regionstyrelsen och Reglemente för miljö- och byggnämnden.

Reglementet för regionstyrelsen behöver oavsett beslut ses över och uppdateras med gällande laghänvisningar.

Bedömning

Utifrån dagens ansvarsfördelning föreligger det ett behov av en översyn kring hur taxorna tas in om det ska göras på korrekt sätt. Detta bedöms vara ett relativt omfattande arbete i sig och går mot en ineffektivare hantering jämfört

med dagens arbetsinsats med att hantera taxorna. Om ansvaret för föreslagna uppgifter istället flyttas till miljö- och byggnämnden upphör behovet av en taxeöversyn och det bibehålls en effektiv hantering av taxor.

Då tjänsterna redan idag utförs av samhällsbyggnadsförvaltningen och det finns sammanhang som påverkar även andra verksamheter inom denna förvaltning, görs bedömningen att det finns synergieffekter som talar för att ansvaret samlas under miljö- och byggnämnden.

Sammanfattningsvis skapas en tydligare organisation som bidrar till transparens kring ansvar, samtidigt som det skapar en effektivare organisation om ansvaret samlas under miljö- och byggnämnden.

Därför föreslås regionstyrelsen att ge regiondirektören i uppdrag att återkomma med förslag på överföring av ansvaret att fullgöra regionens uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel från regionstyrelsen till miljö- och byggnämnden. Ett kommande förslag kommer att remitteras till miljö- och byggnämnden inför beslut.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att en sammanhållen hantering inom miljö- och byggnämnden att fullgöra regionens uppgifter inom ovan nämnda lagrum skulle underlätta ett lagenligt arbetssätt och öka transparensen i utförandet.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att då samhällsbyggnadsförvaltningen redan tillhandahåller tjänsterna och har kunskapsexpertis på området, skapas en effektivare ärendehantering som reducerar resursanvändandet och tidsåtgången om ansvaret tillskrivs miljö- och byggnämnden.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Meit Fohlin (S) yrkar att uppdraget tidsätts till att återrapporteras till regionfullmäktiges sammanträde i december 2024.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och eget tilläggsyrkande och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-18

RS § 263 Undertecknande av CEMR- deklarationens nya artiklar

Ärendenummer: RS 2024/1439

Paragraf föregående instans: § 178

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Region Gotland, som ställde sig bakom den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) 2015, ansluter sig även till deklarationens nio nya artiklar 31-39, beslutade av CEMR den 6 december 2022, och inkluderar dessa i regionens arbete med att genomföra åtagandena i CEMR-deklarationen.

Sammanfattning

Den europeiska deklarationen för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) är ett verktyg för kommuner och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i all verksamhet. Region Gotland skrev under på den europeiska deklarationen 2015.

Deklarationen som antogs 2006, uppdaterades i december 2022 framför allt med nio nya artiklar inom sakområden som tidigare inte täckts in. Den svenska översättningen blev klar först i slutet av 2023 och antogs av Sveriges kommuner och regioner (SKR) den 26 januari 2024. Befintliga undertecknare av deklarationen bjuds in att ställa sig bakom dessa tillägg och ta med dessa nya åtaganden i sitt arbete med att genomföra CEMR-deklarationen för jämställdhet. Regionstyrelseförvaltningen föreslår att Region Gotland, som ställde sig bakom den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) 2015, ansluter sig även till deklarationens nio nya artiklar 31-39, beslutade av CEMR den 6 december 2022, och inkluderar dessa i regionens arbete med att genomföra åtagandena i CEMR-deklarationen.

Bedömning

Region Gotland har 2015 undertecknat den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män – CEMR-deklarationen i dess dåvarande form. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att de nya artiklarna som nu har lagts till väl motsvarar den nuvarande samhällsutvecklingen och att de frågeställningar som kommer därav kan implementeras i nuvarande process för återsrapportering.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att Region Gotland ansluter sig även till deklarationens nio nya artiklar 31-39, beslutade av CEMR den 6 december 2022, och inkluderar dessa i regionens arbete med att genomföra åtagandena i CEMR-deklarationen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rekommendation gällande undertecknande av CEMR-deklarationen,
SKR2024/00025, inkom 2024-01-26

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på
lokal och regional nivå.

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-07

Skickas till

Samtliga nämnder

RS § 264 Översyn av rutiner gällande tjänsteresor

Ärendenummer: RS 2024/1777

Paragraf föregående instans: § 179

Regionstyrelsens beslut

- Regiondirektören får i uppdrag att genomföra en översyn av befintliga rutiner och styrdokument för tjänsteresor och att ta fram förslag på förändringar, förbättringar och förtydliganden. Återrapportering sker till regionstyrelsen i december 2024.

Sammanfattning

Den senaste tidens granskningar avseende tjänsteresor, som har genomförts av tjänstepersoner och politiker inom Region Gotland de senaste åren, har bland annat visat på otydligheter kring om resorna är beslutade i enlighet med Region Gotlands styrdokument och om fakturor från resorna har hanterats i enlighet med fastställda rutiner. Vidare har granskningarna pekat på att felaktiga leverantörer har använts.

Det är viktigt att Region Gotland alltid har tydliga styrdokument för alla ska veta vad som gäller, exempelvis avseende tjänsteresor, och att det finns kvalitetssäkrade rutiner för hur ett arbete ska utföras, exempelvis attestering av fakturor. För att Region Gotland dessutom hela tiden ska kunna utvecklas och bli bättre och bättre, krävs det även en kultur som hela tiden uppmuntrar till innovation och ständiga förbättringar. Samtidigt är det viktigt att hela tiden granska sig själv – intern kontroll - och att skapa möjligheter för utomstående att granska det arbete som görs.

Mot bakgrund av det som hittills framkommit, avseende Region Gotlands hantering av tjänsteresor, gör regionstyrelseförvaltningen bedömningen att en översyn av rutiner och styrdokument avseende tjänsteresor behöver genomföras.

Regionstyrelsen föreslås därför besluta att ge regiondirektören i uppdrag att genomföra en översyn av befintliga rutiner och styrdokument för tjänsteresor och ta fram förslag på förändringar, förbättringar och förtydliganden.

Övrigt

I samband med granskningarna har det från regionstyrelseledamöter inkommit frågor rörande framförallt specifika tjänsteresor. Avsikten är att hantera dessa frågor under punkten Regiondirektörens information.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-05

RS § 265 Regionernas nationella samordning, planering och ledning av sjukvården vid höjd beredskap och krig (NSPL)

Ärendenummer: RS 2024/1425
Paragraf föregående instans: AU 180

Regionstyrelsens beslut

- Region Gotland ska delta i det regiongemensamma arbetet Nationell samordning, planering och ledning (NSPL), vad avser uppgifterna samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig.
- Regiondirektören ska löpande hålla regionstyrelsen informerad.
- Regionstyrelsen ska årligen utvärdera och följa upp arbetet.

Sammanfattning

Sverige bygger upp totalförsvaret för att uppnå en samordnad nationell förmåga och en förmåga att verka tillsammans med allierade nationer inom NATO. Sveriges 21 regioner ansvarar för flera samhällsviktiga funktioner såväl i fredstid som vid höjd beredskap och krig.

Regionernas ansvar inom totalförsvaret kräver samverkan med andra regioner, kommuner, privata aktörer samt med statliga myndigheter. Idag saknas gemensamma strukturer för totalförsvarsplaneringen mellan regionerna, vilket resulterar i en fragmenterad planering som är svår att överblicka.

Gemensamma strukturer, gemensam planering och gemensamt ansvarstagande är avgörande för att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt kunna bygga nationell förmåga inför svåra påfrestningar. Samverkan och samarbete mellan regionerna behöver därför utvecklas så att regionernas del i totalförsvaret säkerställs. En ökad samverkan mellan regionerna underlättar också den statliga planeringen och förmågan att möta NATO:s krav inom ramen för Sveriges medlemskap.

Mot denna bakgrund inrättas en gemensam kanslifunktion för samordning och planering av regionernas verksamhet vid höjd beredskap och krig. Funktionen benämns *Nationell samordning planering och ledning (NSPL)*. Kansliet behöver vara en del av en myndighet då det finns särskilda formella krav för dess arbetsuppgifter. Kansliet kommer att tillhöra Region Uppsala som har erbjudit sig att vara värd för verksamheten.

Regionernas deltagande i NSPL baseras på respektive regionstyrelsens ansvar och beslutsmandat. För det fortsatta arbetet behöver därför samtliga regioner ta ställning till deltagande i det regiongemensamma arbetet NSPL, för samordning och planering under höjd beredskap och krig. Ledningen ligger fortsatt kvar i respektive regionstyrelse, men regionen deltar i gemensam nationell samordning och planering. Kansliets roll är att stödja regionernas ledning för att stärka den samlade ledningsförmågan.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionernas nationella samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig - långversion

Regionernas nationella samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig - kortversion

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-05

Skickas till

Det regiongemensamma kansliet på region.uppsala@regionuppsala.se

RS § 266 Remiss. Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner (Ds 2024:10)

Ärendenummer: RS 2024/1497

Regionstyrelsens beslut

- Bifogat yttrande lämnas som Region Gotlands svar på inkommen remiss med regionstyrelsens tillägg att bredda gruppen politiskt utsatta.

Sammanfattning

Remissen föreslår att kommuner och regioner ska ha en skyldighet att förebygga ohälsa och olycksfall för kommunal- och regionråd, som kan uppstå till följd av hot och våld. Detta ansvar ska motsvara det som redan finns enligt arbetsmiljölagen för arbetstagare i fråga om hot och våld. Syftet är att stärka skyddet för dessa förtroendevalda. Dessutom föreslås att den interna kontrollen inom kommuner och regioner ska förstärkas för att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och oegentligheter i verksamheten. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Det finns mindre synpunkter på förslagen. Gällande ändringen i kommunallagen påpekas att lagtexten bör förtydligas och harmoniseras mer med arbetsmiljölagen och även hänvisa till den.

Vidare framhålls att det är generellt bra att nämnderna får i uppgift att förebygga oegentligheter, men att det är otydligt finansierat.

Bedömning

Region Gotland har erbjudits att svara på en remiss gällande två lagförslag. Remissen föreslår att kommuner och regioner ska ha en skyldighet att förebygga ohälsa och olycksfall för kommunal- och regionråd, som kan uppstå till följd av hot och våld. Detta ansvar ska motsvara det som redan finns enligt arbetsmiljölagen för arbetstagare i fråga om hot och våld. Dessutom föreslås att den interna kontrollen inom kommuner och regioner ska förstärkas för att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och oegentligheter i verksamheten.

Bedömningen från förvaltningen är att förslagen är i huvudsak bra, men att lagtexten om att förebygga ohälsa bör förtydligas. Bedömningen är att nuvarande uttryck kan tolkas som att ansvaret för folkvalda är mer långtgående än ansvaret för egna medarbetare, vilket motsäger den egna utredningen. Lagtexten bör därför förtydligas.

Vidare, i kapitel 5 som rör en tydligare intern kontroll, är förvaltningen positiv till att nämnderna ska få ett utökat ansvar för att förebygga otillbörlig påverkan. Dock påpekas att detta ansvar kommer att belasta revisorerna ytterligare, något som inte har beaktats i den ekonomiska konsekvensanalysen. Region Gotland

anser också att kommuner och regioner ska få statsanslag för att få så goda förutsättningar som möjligt att kunna bedriva ett effektivt arbete som möjligt mot välfärdsbrottsligheten.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Rikard von Zweigbergk, tf. informationssäkerhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Regionstyrelsen föreslår att gruppen politiskt utsatta utvidgas till att inkludera fler politiska roller som kan vara i behov av skydd mot hot och våld, och att det ska finnas en frihet att bedöma vilka befattningar som ska omfattas av detta statlig finansierade skydd.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med regionstyrelsens tillägg och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Finansdepartementet inkom 2024-05-20

Yttrande. Regionstyrelseförvaltningen, 2024-08-23

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-23

Skickas till

Finansdepartementet

RS § 267 Remiss - Samråd om ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Ärendenummer: RS 2024/1127

Paragraf föregående instans: AU § 184

Regionstyrelsens beslut

- Yttrande lämnas till Region Stockholm avseende ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen i enligt med förvaltningens förslag.

Sammanfattning

Region Stockholm har skickat samrådsförslag om ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFSS 2060, på remiss. Stockholmsregionens utvecklingsplan utgör regional utvecklingsstrategi (RUS) enligt lag om regionalt utvecklingsansvar. Det är också en regionplan enligt Plan- och bygglagen, ett ansvar som Region Stockholm och Region Skåne har. Den är vägledande och står för regional samordning i frågor som gäller mark- och vattenanvändning respektive lokalisering av bebyggelse som har betydelse för regionens fortsatta utveckling. Den fungerar också som en gemensam plattform för samverkan med de omkringliggande regionerna i östra Mellansverige (ÖMS) och är en utgångspunkt i både den statliga och den regionala planeringen av transportinfrastruktur.

Bedömning

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen behandlar en mängd olika områden. Region Gotland väljer att lämna synpunkter i endast en avgränsad men viktig del, som handlar om de funktionella sambanden mellan våra regioner. Region Gotland föreslår att Mälardalsrådets systemanalys 2024 inklusive karta används för att belysa väsentliga infrastruktursamband i östra Mellansverige. I samrådsförslaget används en karta som helt saknar koppling till Gotland.

I yttrandet anges några av skälen till att fördjupa även de funktionella sambanden på karta men även i text. Regionerna utgör gemensam hälso- och sjukvårdsregion, det finns ett stort utbyte av varor och tjänster mellan regionerna och de två länen ingår i ett gemensamt civilområde.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anette Jansson, programansvarig, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Samrådsförslag regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
Regionstyrelseförvaltningens förslag till yttrande
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-03

Skickas till

Region Stockholm, registrator.rlk@regionstockholm.se, Dnr RS2024-0344

RS § 268

Remiss- Promemorian Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport

Ärendenummer: RS 2024/1412

Paragraf föregående instans: AU § 185

Regionstyrelsens beslut

- Remissyttrande lämnas till Landsbyggs- och Infrastrukturdepartementet med föreslagna redaktionella ändringar.

Paragrafen justeras omedelbart.

Jäv

Katrina Ansarfwe anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

För att minska sjöfartens utsläpp inom EU är nu två verktyg beslutade.

Det första, som redan gäller, är att sjöfart innefattas i EU:s system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen, EU ETS, men där Gotlandstrafiken till och med 2030 är undantagen. Regionstyrelsen stod bakom undantaget, motiverat av mycket stora bränsleprishöjningar i början av 2023. Regionstyrelsen gav också medskick, bland annat om att Gotlandstrafiken måste ställa om, men merkostnader kan inte bäras lokalt av företag och samhälle och vidare att från och med februari 2027 förutsätts att staten upphandlar fossilfri färjetrafik i största möjliga mån.

Den här remissen gäller EU:s nästa verktyg, FuelEU Maritime, FEUM, som ställer högre krav än EU ETS på successiva utsläppsminskningar och utfasning av fossila bränslen. Växthusgasintensiteten i sjöfartens bränslen ska gradvis minska från ett fastställt referensvärde, inledningsvis med 2 % fram till 2025 och med hela 80 % fram till 2050. Skärpningen över tid ska stödja den nödvändiga utvecklingen inom sjöfarten till att använda förnybara och koldioxidsnåla bränslen, elektrifiering och vätgas. Möjlighet till undantag under 2025 – 2029 finns, det vill säga två år in på nya avtalsperioden för Gotlandstrafiken. Regionstyrelseförvaltningen bedömer, utifrån Destination Gotlands hållbarhetsrapport, att koldioxidutsläppen i nuvarande trafik klarar kraven för 2025 och är nära gränsen för 2026-2029, men ännu saknas uppgifter om hur utsläpp av metan och lustgas beräknas och påverkar utfallet.

Förordningen medför också ytterligare krav på landströmsförsörjning eller alternativ utsläppsfri teknik i hamnar. För Regionens del kan frågan om landström till kryssningskajen få ökad aktualitet.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att det i detta fall vore av värde att inte tillämpa undantaget. Redan från 2025 bör Gotlandstrafiken ingå i FuelEU Maritime, med tydlig inriktning på att det från 2030 kommer en lägre utsläppsgräns. Merkostnader för det bör staten ta ansvar för inom den upphandlade trafiken. Det skulle kunna ge en fortsättning på de statligt medfinansierade studierna om deelektrofiering, gasformiga bränslen och vätgas och öka möjligheten till långsiktigt hållbar Gotlandstrafik.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer, utifrån Destination Gotlands hållbarhetsrapport, att koldioxidutsläppen i nuvarande trafik klarar kraven för 2025 och är under gränsen eller nära gränsen för 2026-2029, beroende på bränslemix i fartygen. Förvaltningen har inte exakta uppgifter om hur utsläpp av metan och lustgas beräknas och kommer att påverka utfallet.

Destination Gotland anger på förfrågan att trafiken med god marginal kan hållas under gränsvärdena för hela perioden 2025–2029, medan ett undantag skulle minska incitamenten för att under 2025-29 köra trafiken utsläppsnålt.

Förvaltningens bedömning är därför att det i detta fall vore av värde att inte tillämpa undantaget. Redan från 2025 bör Gotlandstrafiken ingå i FuelEU Maritime, med tydlig inriktning på att det från 2030 kommer en lägre utsläppsgräns.

Regionstyrelseförvaltningens sammantagna bedömning blir att det i detta fall vore av värde att inte tillämpa undantaget. Om ett undantag leder till trafik med högre utsläpp 2025-29 blir gapet och omställningsbehovet stort till de krav som träder i kraft från och med 2030, vilket i det läget kan bli kostnadsdrivande. Dessutom, från 2031 gäller EU ETS även för Gotlandstrafiken. Bedömning är att det då bör vara en fördel att ha en trafik med rutiner och avtal på plats för bränslen som leder till låga kostnader för utsläppshandel och kraven i FuelEU Maritime.

Eventuella merkostnader för att gotlänningarnas landsväg ska uppfylla EU:s krav, bör staten kunna ta ansvar för inom den upphandlade trafiken.

Det bör även kunna ge incitament för en fortsättning på de statligt medfinansierade studierna om sjöfartens deelektrofiering, införande av vätgas, e-bränslen, eller gasformiga biobränslen och öka möjligheten till en långsiktigt hållbar Gotlandstrafik.

Ärendets behandling under mötet

Katrina Ansarfwe anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ärendet föredras av Helena Andersson, ekostrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Micke Seid (MP) yrkar att en redaktionell ändring görs i upprättat yttrande i form av att andra stycket ändras från att lyda:

"Regionstyrelsens bedömning är att redan idag, med befintlig bränslemix är Gotlandstrafikens utsläpp långt under den gräns som gäller 2025 och trafikens utsläpp bedöms även ligga under de gränser som gäller för 2026-2029. Därför anser vi att redan från 2025 bör Gotlandstrafiken ingå i FuelEU Maritime, med tydlig inriktning på att det från 2030 kommer en lägre utsläppsgräns."

Till att istället lyda:

"Regionstyrelsens bedömning är att *Gotlandstrafikens utsläpp redan idag, med befintlig bränslemix, är långt under den gräns som gäller 2025 och att trafikens utsläpp även bedöms ligga under de gränser som gäller för 2026-2029. Därför anser vi att Gotlandstrafiken redan från 2025 bör ingå i FuelEU Maritime, med tydlig inriktning på att det från 2030 kommer en lägre utsläppsgräns.*"

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag med Micke Seids (MP) yrkande om redaktionell ändring och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Promemoria- Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport, inkom 2024-05-07

Remissmissiv, inkom 2024-05-07

Bilaga 1- Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2023/1805, inkom 2024-05-08

Förslag till yttrande 2024-09-05

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-03

Skickas till

Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet

RS § 269 Revidering av verksamhetsområden vatten och avlopp

Ärendenummer: RS 2024/1180

Paragraf föregående instans: AU § 186

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Revidering av verksamhetsområden för vatten, spillvatten och dagvatten för 14 områden enligt bifogade kartor och förteckningar fastställs.

Sammanfattning

Tekniska nämnden har i beslut antagit förslag om revidering av verksamhetsområden för vatten, spillvatten och dagvatten för 14 områden enligt bifogade kartor och förteckningar.

Aktuella verksamhetsområden utgörs av Havdhem, Hemse Alva, Linde, Eksta Sproge, Visby, Silte Sproge, Väskinde Själsö Brissund, Hamra, Hangvar Kyrkby, Eksta Fröjel, Näs Nisseviken, Hangvar Ire, Stenkyrka Lickershamn samt Fardhem.

Föreslagen revidering omfattar nya fastigheter och fastigheter som är anslutna, efter senaste fastställelse av respektive verksamhetsområde, och ligger inom samlad bebyggelse, varför de bör inkluderas i verksamhetsområdet.

Övriga detaljer avseende föreslagen utökning av verksamhetsområde framgår av tekniska nämndens beslut, med tjänsteskrivelse och bilagor.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot föreslagen revidering av aktuella verksamhetsområden och föreslår att regionstyrelsen tillstyrker förslaget för vidare hantering och fastställelse i regionfullmäktige.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att föreslagen åtgärd sker i enlighet med tillämplig lagstiftning, främst Lag (2022:1249) om allmänna vattentjänster.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är åtgärden är positiv för VA-kollektivet såtillvida att den innebär möjligheter för nyanslutningar och därmed intäkter som ger täckning för gemensamma kostnader.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Utökade möjligheter för landsbygdsfastigheter att ansluta till kommunalt VA ger bättre förutsättningar för byggande och utveckling av fastigheter, vilket i förlängningen ger bättre villkor för att bo och verka inom de aktuella områdena.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Detaljritning 1,2 Havdhem VA 3122-39 daterad 2024-01-09

Översikt Havdhem VA 3122-39 daterad 2024-01-09

Förteckning Havdhem VA 3122-39 daterad 2024-01-09

Detaljritning 1,2 Hemse, Alva VA 3122-40 daterad 2024-02-21

Översikt Hemse, Alva VA 3122-40 daterad 2024-02-21

Förteckning Hemse och Alva VA 3122-40 daterad 2024-01-09

Ritning Linde VA 3122-41 daterad 2024-01-09

Förteckning Linde VA 3122-41 daterad 2024-01-09

Detaljritning 1,2,3 Eksta, Sproge VA 3122-42 daterad 2024-01-09

Översikt Eksta, Sproge VA 3122-42 daterad 2024-01-09

Förteckning Eksta och Sproge VA 3122-42 daterad 2024-01-09

Detaljritning 1,2,3,4,5,6 Visby VA 3122-45 daterad 2024-01-09

Översikt Visby VA 3122-45 daterad 2024-01-09

Förteckning Visby VA 3122-45 daterad 2024-01-09

Ritning Silte, Sproge VA 3122-47 daterad 2024-01-09

Förteckning Silte och Sproge VA 3122-47 daterad 2024-01-09

Detaljritning 1,2 Väskinde Själsö Brissund VA 3122-48 daterad 2024-01-09

Översikt Väskinde Själsö Brissund VA 3122-48 daterad 2024-01-09

Förteckning Väskinde Själsö Brissund VA 3122-48 daterad 2024-01-09

Ritning Hamra VA 3122-49 daterad 2024-01-09

Förteckning Hamra VA 3122-49 daterad 2024-01-09

Ritning Hangvar Kyrkby VA 3122-50 daterad 2024-01-09

Förteckning Hangvar Kyrkby VA 3122-50 daterad 2024-01-09

Ritning Eksta, Fröjel VA 3122-51 daterad 2024-01-09

Förteckning Eksta och Fröjel VA 3122-51 daterad 2024-01-09

Ritning Näs Nisseviken VA 3122-52 daterad 2024-01-09

Förteckning Näs Nisseviken VA 3122-52 daterad 2024-01-09
Ritning Hangvar Ire VA 3122-53 daterad 2024-01-09
Förteckning Hangvar Ire VA 3122-53 daterad 2024-01-09
Ritning Stenkyrka Lickershamn VA 3122-55 daterad 2024-01-09
Förteckning Stenkyrka Lickershamn VA 3122-55 daterad 2024-01-09
Ritning Fardhem VA 3122-58 daterad 2024-01-09
Förteckning Fardhem VA 3122-58 daterad 2024-01-09
Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-02-21
Tekniska nämnden 2024-03-26, § 57
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-11

Skickas till

Teknikförvaltningen

RS § 270 Revidering av vatten- och avloppstaxa: Bruknings- och anläggningsavgift 2024 och 2025

Ärendenummer: RS 2024/1816

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Regionfullmäktige antar tekniska nämndens förslag till VA-taxa.
- Regionfullmäktige antar tekniska nämndens förslag till taxa för hämtning av tillfälligt vatten.
- Ändringarna i taxorna gäller från och med den 1 november 2024.
- Beloppen i taxorna ska anses vara baserade på index enligt KPI i oktober 2024.

Sammanfattning

Tekniska nämnden har föreslagit att både taxan för hämtning av tillfälligt vatten samt både brukningsavgiften och anläggningsavgiften för VA ska höjas från och med 1 november 2024.

Helårsprognosen för VA verksamheten pekade i april på ett underskott på cirka 30 mnkr. Genom att höja taxan 1 november istället för vid årsskiftet erhålls en ökad intäkt 2024 på 5-6 mnkr. Enligt lagstiftningen ska VA-verksamheten gå plus/minus noll över en tre-års period. Det finns ett upparbetat eget kapital på 25 mnkr för VA som kommer att användas för att täcka årets underskott.

Höjning av VA-taxan ger konsekvenser för regionens egna verksamheter. Fastighetsförvaltningsavdelningen får en ökning med ungefär 2,3 mnkr årligen. Den höjningen rymms inte i det beslutade internhyreshöjning för 2025.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen beslutar enligt tekniska nämndens förslag.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tekniska nämnden 2024-09-03, § 153
Teknikförvaltningen tjänsteskrivelse 2024-08-30
Bilaga VA-taxa
Bilaga Taxa för hämtning tillfälligt vatten
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-30

Skickas till

Tekniska nämnden

RS § 271 Region Gotlands yttrande över Heidelberg Materials Cement Sverige AB ansökan om långvarigt tillstånd för fortsatt täkt- och vattenverksamhet

Ärendenummer: RS 2022/909

Paragraf föregående instans: AU § 188

Regionstyrelsens beslut

- Bilagt förslag till yttrande godkänns med regionstyrelsens bifallna ändringar och inges via ombudets försorg till Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen.

Beslutet förklarar omedelbart justerat.

Sammanfattning

Heidelberg Materials Cement Sverige AB lämnade i december 2023 in ansökan avseende fortsatt täkt- och vattenverksamhet vid Slite på Gotland för en period av 30 år. Mark- och miljödomstolen skickade i början av januari 2024 ut skrivelse till flera remissmyndigheter (bland annat. Region Gotland) med fråga om remissmyndigheterna ansåg att bolagets ansökningshandlingar behövde kompletteras av bolaget innan domstolen utfärdar kungörelse. Regionstyrelsen efterkom domstolens begäran genom att 2024-03-05 besluta att till Mark- och miljödomstolen lämna in yttrande om behov av kompletteringar av ansökan, vilket yttrande upprättats av Advokatfirman Åberg & Co. Innehållet i det yttrandet behandlades dessförinnan vid tekniska nämndens sammanträde 2024-02-07.

Mark- och miljödomstolen förelade bolaget 2024-03-12 att komplettera ansökan på visst angivet sätt. Bolaget inkom 2024-04-24 med kompletteringar. Region Gotland har 2024-05-02 fått ta del av dessa kompletteringar. 2024-05-14 inkom till Region Gotland kungörelse av bolagets ansökan från domstolen där det framgår att synpunkter med anledning av ansökan och miljökonsekvensbeskrivning ska lämnas in senast den 30 augusti 2024. För att möjliggöra nödvändig politisk behandling har regionstyrelseförvaltningen, via det juridiska ombudet, begärt och fått anstånd till den 6 september 2024 med att inkomma med yttrande.

Vid granskning av tillståndsansökan, inför Region Gotlands framarbetande av ett yttrande, har samverkan skett mellan teknikförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen, för att få en samlad beredning av ärendet. Hydrogeologen Helen Eklund, Sweco, har anlåtats för att granska Heidelbergers hydrogeologiska utredningar och bedömningar gällande påverkan på allmän dricksvattenförsörjning (i bolagets ansökan och i bolagets komplettering), liksom de synpunkter som remissmyndigheterna haft på Heidelbergers hydrogeologiska utredningar.

Advokat Karin Hernvall vid advokatfirman Åberg & Co har anlits för att författa yttranden till Mark- och miljödomstolen för Region Gotlands räkning.

Region Gotland yttrar sig i frågor som berör kommunal planering, allmän och enskild vattenförsörjning samt risk för människors hälsa. Frågor som berör naturvård och artskydd bevakas och kontrolleras av länsstyrelsen och andra expertmyndigheter såsom Naturvårdsverket, vilka myndigheter också inkommit med yttranden i målet innehållande sådana frågor.

Tekniska nämnden är huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen och därmed ansvarig för att säkra det allmännas intresse när det gäller vattenuttag för dricksvattenproduktion. I aktuellt ärende avseende täktansökan lämnar tekniska nämnden, som stöd för regionstyrelsens kommande beslut om antagande av yttrande till Mark- och miljödomstolen, synpunkter såsom sakägare för VA-huvudmannens intressen.

Som konsekvens av den snäva tidsram som domstolen lämnar, behöver ärendets beredning inför tekniska nämnden och regionstyrelsen ske parallellt, med sammanträden 3 september (TN) och 5 september (RS).

Bedömning

Utifrån bolagets ansökan med tillhörande bilagor, remissmyndigheternas yttranden över kompletteringsbehovet och bolagets kompletteringar har Region Gotlands arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från berörda förvaltningar, anlitad hydrogeolog och juridiskt ombud, gått igenom det omfattande underlaget.

I det sakkunnigutlåtande som hydrogeolog Helen Eklund, Sweco har tagit fram, görs ett antal bedömningar (punkt 1-4 nedan) kring bolagets utförda hydrogeologiska undersökningar, grundvattenmodell, föreslagna skyddsåtgärder, påverkan på vattentäkter och vattenskyddsområde. Bedömningen gäller om ansökningshandlingarna med genomförda kompletteringar har den omfattning och det innehåll som möjliggör relevanta bedömningar av hur den planerade verksamheten kan påverka de kommunala vattentäkterna Dyhagen och Tingstäde träsk.

I tillägg till detta har arbetsgruppen identifierat behov av komplettering av eller tillkommande villkor, vilka presenteras under punkt 1-13 nedan. Såväl sakkunnigutlåtande som kompletterande villkorsförslag ingår i det yttrande som tagits fram av det juridiska ombudet och som föreslås inges till domstolen som Region Gotlands synpunkter i ärendet.

Sakkunnigutlåtande hydrogeolog Helen Eklund

1. Utförda hydrogeologiska undersökningar, grundvattenmodell och kvarstående osäkerheter

Bedömningen är att området är väl undersökt även om det givetvis finns luckor i informationen eftersom det beräknade påverkansområdet har stor utbredning. En grundvattenmodell bygger på en konceptuell modell som alltid

är en viss förenkling av de naturliga förhållandena och det finns fortfarande en rad osäkerheter i ingångsdata till modellen. Modellen och modelleringens resultat kommer sannolikt att förändras ytterligare om nya ingångsdata tillkommer, men nu genomförda undersökningar kan anses vara en rimlig avgränsning. Med avseende på de omfattande hydrogeologiska undersökningar som har genomförts i området är den samlade bedömningen att modellen är tillräckligt trovärdig som underlag för relevanta bedömningar avseende grundvattenpåverkan i den aktuella ansökan.

Bedömningen är att grundvattenmodellen nu utgör ett bra underlag för att prognosticera den planerade verksamhetens påverkan på grundvattennivåer i området runt Filehajdar och därmed för att bedöma påverkan på Region Gotlands vattentäkter i området. Modellen utgör även ett bra underlag för att bedöma effekten av de skyddsåtgärder som föreslås för att motverka avsänkta grundvattennivåer.

2. Föreslagna skyddsåtgärder

Det är mycket positivt att bolaget föreslår villkor för ridinjektering för att minska inläckaget av grundvatten till tälten. Föreslagen uppföljning och krav på reduktion av den hydrauliska konduktiviteten enligt villkorsförslag 32 är rimliga.

Det är bra att bolaget föreslår villkor för skyddsinfiltation i jord och berg och att ett nytt villkorsförslag tagits fram för begränsningsvärden av vissa parametrar i infiltrationsvattnet. Det länshållningsvattnet som ska användas för infiltation är påverkat av den verksamhet som pågår i tälten och kan därför vara förorenat av diesel, olja m.m. Villkorsförslag 30 bör därför kompletteras med parametrar avseende de kolväten som finns i diesel, oljor m.m.

3. Påverkan på de kommunala vattentäkterna

Fortsatt brytning vid Filehajdar bedöms i mycket liten grad påverka den kommunala ytvattentälten Tingstäde träsk. Även om vissa osäkerheter råder avseende vattenutbytet genom sjöbotten bedöms risken för att kapaciteten i vattentälten Tingstäde träsk ska påverkas som mycket liten. Detta beroende på påverkansområdets begränsning i riktning mot Tingstäde träsk samt det begränsade vattenutbytet mellan Tingstäde träsk och grundvattenmagasinet i kalkberggrunden.

Det råder inga tveksamheter om att Region Gotlands grundvattentäkt Dyhagen kan komma att påverkas av planerad verksamhet, men så länge detta kompenseras enligt vad som framgår av ansökan, påverkas inte Region Gotlands möjlighet att leverera dricksvatten. Eftersom länshållningsvattnet från Filehajdartaekten ska användas för infiltation i ett eller flera borrhål enligt redovisad skyddsåtgärd är det viktigt att säkerställa att detta vatten är av god kvalitet. Bolaget har nu föreslagit ett nytt villkor med begränsningsvärden vilka följer Livsmedelsverkets föreskrifter. Risker kopplade till taktverksamheten utgörs främst av tunga transporter och hantering av drivmedel m.m., vilket kan medföra spridning av diesel och olja till länshållningsvattnet. Livsmedelsverkets

föreskrifter för dricksvatten, och därmed föreslagna begränsningsvärden, omfattar inte flertalet av de kolväten (alifater, BTEX, aromater m.m.) som finns i diesel och oljor. Villkorsförslag 30 bör därför kompletteras med parametrar avseende de kolväten som finns i diesel, oljor m.m.

4. Vattenskyddsområde

Bolaget har beskrivit hur risker kopplade till verksamheten ska hanteras och vilka åtgärder som ska genomföras för att reducera risker inom vattenskyddsområdet.

Region Gotlands kompletterande villkorsförslag mm

Av utförda hydrogeologiska undersökningar framgår att uttagskapaciteten vid Dyhagen kommer att minska. Bolaget har i åtagande angett att Region Gotland kommer att förses med länshållningsvatten för dricksvattenproduktion i slutet av 2027. Region Gotland har ännu inte tagit ställning till om detta sker bäst genom bolagets förslag att bekosta ett nytt vattenverk som Region Gotland får rådighet över, dit länshållningsvattnet leds, eller att bolaget renar vattnet i eget vattenverk och därefter levererar till Region Gotlands befintliga vattenverk. Målsättningen är att val av lösning, inklusive av parterna undertecknat avtal, ska finnas innan planerad huvudförhandling i slutet av januari 2025. Utifrån vad som avtalas får bedömas behovet för Region Gotland att framställa ytterligare villkorsförslag i målet.

1. Villkor vid hot av den allmänna vattenförsörjningen i Slite

I befintligt tillstånd ingår ett villkor (13) som reglerar transport av vatten i tankbil till Slite om vattennivån i Dyhagen trots allt sjunker till sådan nivå att den allmänna vattenförsörjningen hotas. Ett sådant villkor behövs även i detta tillstånd för den händelse att t.ex. nytt vattenverk blir försenat. Fram till dess att bolaget tillhandahåller Region Gotland med länshållningsvatten för dricksvattenproduktion anser Region Gotland att samma villkor ska gälla som i nuvarande tillstånd, d.v.s. följande.

”Om vattennivån i de kommunala brunnarna vid vattentäkten Dyhagen i Slite till följd av den ansökta verksamheten sjunker till en sådan nivå att den allmänna vattenförsörjningen enligt Region Gotland hotas, ska Heidelberg Materials bekosta transport av vatten i tankbilar till Slite från annat av regionen anvisat vattenverk på Gotland, liksom åligger det Heidelberg Materials att ersätta Region Gotland för de merkostnader som uppkommer. Om Region Gotland saknar kapacitet att producera vattnet i någon av sina vattentäkter ska Heidelberg Materials AB istället bekosta transport av vatten från någon annan plats till Slite. Transporterad mängd kan aldrig överskrida tillståndsgiven mängd om 220 000 m³ per år.”

”Det åligger Heidelberg Materials AB – om det inte är uppenbart att bristen inte hänför sig till Heidelberg Materials AB:s vattenverksamhet – att inom sju dagar från det att Region Gotland påtalat sådant behov anordna och bekosta ovan angivna transporter och merkostnader intill dess att den allmänna vattenförsörjningen inte hotas enligt Region Gotland. För det fall det är uppenbart att bristen inte hänför sig till Heidelberg Materials AB:s vattenverksamhet, åligger det Heidelberg Materials AB att bedöma huruvida

påverkan på den allmänna vattenförsörjningen orsakats av åtgärder vidtagna av Heidelberg Materials AB och i så fall – så snart kan ske – genom lämplig åtgärd tillse att minsta skada eller olägenhet uppkommer för den allmänna vattenförsörjningen.”

2. Slam- och oljeavskiljning av länshållningsvatten

I befintligt tillstånd ingår ett villkor (12) som anger att länshållningsvatten ska genomgå slam- och oljeavskiljning i för ändamålet anpassad sedimentationsdamm. Bolaget har i komplettering föreslagit ett villkor (31) om att länshållningsvatten som ska avledas till ytvatten ska genomgå slam- och oljeavskiljning via sedimentationsdamm. För att minska risk för att ev. slam och olja i länshållningsvatten följer med in i reningssteg som ingår i vattenverk och därefter hamnar i rejektvatten är det rimligt att allt länshållningsvatten först genomgår slam- och oljeavskiljning. Region Gotland yrkar därför att villkorsförslag 31 omformuleras till följande.

”Allt länshållningsvatten ska genomgå slam- och oljeavskiljning i för ändamålet anpassad sedimentationsdamm innan vidare avledning eller rening sker.”

3. Rening av länshållningsvatten i vattenverk inför skyddsinfiltration

Bolaget har i villkorsförslag 30 åtagit sig begränsningsvärden för vatten som ska infiltreras i jord eller berg. Parametrar har föreslagits som ingår i Livsmedelsverkets föreskrifter (kolväten, PFAS, näringsämnen, tungmetaller och mikroorganismer). Livsmedelsverkets föreskrifter omfattar dock inte flertalet av de kolväten (alifater, BTEX, aromater mm) som finns i diesel, oljor mm som kommer att användas i tåktverksamheten. Region Gotland anser därför att villkorsförslag 30 bör kompletteras med ytterligare parametrar avseende de kolväten som finns i diesel, oljor m.m. Förslagsvis används parametrar och riktvärden (som begränsningsvärden) som har tagits fram av Svenska petroleuminstitutet (SPI rekommendation, Efterbehandling av förorenade bensinstationer och dieselanläggningar, tabell 5.10 förslag på riktvärden för grundvatten).

4. Hantering av rejektvatten från vattenverk

Bolagets bedömning av rejektvattnet har noterats. Region Gotland ser inte heller något behov av begränsningsvärden som reglerar rejektvattnet. Region Gotland anser dock att föroreningshalter i länshållningsvatten/tåktvatten bör följas upp regelbundet i egenkontrollen. Särskilt bör halt av PFAS-ämnen följas. Vid särskilda förändringar i föroreningshalterna kan därmed skäl uppkomma som motiverar bolaget att undersöka även föroreningshalt i rejektvatten.

5. Risk för spridning av PFAS-ämnen

Region Gotland har tagit del av utförda undersökningar av PFAS-ämnen vid de olika brotten och noterar att ytterligare uppföljning kommer att ske vid Västra brottet. Region Gotland bedömer att det inte behövs ytterligare krav.

6. Åtgärder på deponier

Av utförda undersökningar framgår att deponierna i Västra brottet har en mycket begränsad påverkan på föroreningskoncentrationen vid en

vattenfylld av brottet. Stabiliserande åtgärder krävs dock av vissa deponislänter som kommer att hamna under vatten. Lämpliga åtgärder har beskrivits. Bolaget har dock inte angett något åtagande eller villkor som reglerar åtgärder på deponierna. Region Gotland ser ett behov av att föreslagna stabiliserande åtgärder utförs och anser att bolaget i varje fall genom ett åtagande i åtagandelistan bör tydliggöra att bolaget kommer att genomföra åtgärderna. I komplettering till kontrollprogram anges förslag till kontroll av slänter. Region Gotland har inga synpunkter på omfattningen.

7. Risker med verksamheten

Region Gotland har tagit del av den analys av risker som gjorts av verksamheten och de villkor och försiktighetsmått som angetts för att minimera riskerna med hantering av bl.a. drivmedel och sprängämnen. Region Gotland bedömer att det inte behövs ytterligare krav.

8. Särskilda risker inom Dyhagens vattenskyddsområde

Region Gotland har noterat att åtgärder planeras för att minska risk för spill- och utsläpp i samband med nybyggnation och utveckling av verksamhet inom och nära vattenskyddsområde. Region Gotland bedömer att det inte behövs ytterligare krav.

9. Särskilda risker med borrhål och grundvattenrör

Region Gotland välkomnar att säkerhet utökas för vissa borrhål.

10. Beredskap för kemikalieutsläpp och brand

Region Gotland har tagit del av nuvarande och planerade rutiner/planer vid kemikalieutsläpp och brand. Det är bra att släckvatten kan hanteras avskilt från länshållningsvattnet så att detta inte förorenas. Det är även viktigt att spill/utsläpp hanteras korrekt och skyndsamt för att förhindra spridning av förorening i vatten. Region Gotland bedömer att det inte behövs ytterligare krav.

11. Åtagande gentemot fastighetsägare med enskild brunn

Bolaget har i ett åtagande angett vilken hjälp enskild kan påräkna om vattenkvalitet eller kvantitet försämras i enskild brunn på grund av bolagets verksamhet. I befintligt tillstånd har detta reglerats i ett villkor (14). Region Gotland anser att samma villkor även bör läggas till i nytt tillstånd, d.v.s. enligt följande och med förtydligande om att det är bolaget som i förekommande fall ska ordna permanent vattenförsörjning. (Tillägg med ”av bolaget” har skett i slutet av den näst sista meningen.).

”Om det under tillståndstiden uppstår akut vattenbrist i enskild bergborrad brunn inom det redovisade påverkansområdet, för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurbållning eller näringsverksamhet – med undantag av vatten för bevattningsändamål – ska Heidelberg Materials efter begäran ordna provisoriskt tillhandahållande av vatten för det aktuella ändamålet till dess permanent vattenförsörjning kan ordnas av bolaget. Skyldigheten gäller inte om det uppenbart saknas samband mellan den tillståndsgivna vattenverksamheten och vattenbristen.”

12. Utsläpp till luft

Det har noterats att kontrollmätning har skett av PM10 och PM2,5 som är den luftförorening som i första hand bedöms kunna påverka människors hälsa. Det är positivt att halterna ligger väl under gränsvärdena för miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft. Inga särskilda krav bedöms behövas för utsläpp till luft.

13. Buller, luftstötståg och vibrationer

Det konstateras att samma villkor föreslås för vibrationer, luftstötståg och buller som i nuvarande tillstånd (förutom justering av start dagtid i bullervillkor). Föreslagna villkor bedöms vara tillräckliga.

Regionstyrelseförvaltningens sammanfattande bedömning och förslag

Förvaltningens bedömning är att det yttrande som upprättats är väl avvägt och att det tar upp och behandlar de delar av bolagets tillståndsansökan där det finns behov av förtydliganden och kompletterande villkor. Tekniska nämnden planerar att behandla ärendet vid sitt sammanträde den 3 september och då fatta beslut utifrån nämndens roll som huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen. Detta kommande beslut får då ligga till grund för den vidare hantering av ärendet som åligger regionstyrelsen att utföra och där ärendet kommer upp på regionstyrelsens bord den 5 september med förslag att fatta ett samlat beslut om antagande av föreliggande yttrande.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen antar föreliggande yttrande med tillhörande sakkunnigutlåtande, under förutsättning att tekniska nämnden beslutat i enlighet med förslag, för att inge till Mark- och miljödomstolen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anders Lindholm, planeringsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Saga Carlgren (V) yrkar att följande stycke på sidan 1 stryks:

1. Inställning Med stöd av hydrogeologen Helen Eklunds sakkunnigutlåtande, se bilaga, och under förutsättning att villkoren m.m. bestäms på sätt som framgår i avsnitt 2, har Region Gotland ingen erinran mot att begärt tillstånd meddelas.

Saga Carlgren (V) yrkar att följande stycke läggs till under punkten ”1. Utförda hydrogeologiska undersökningar, grundvattenmodell och kvarstående osäkerheter” på sidan 2:

”Gotlands känsliga grundvatten och särskilda geologiska förutsättningar gör att stor försiktighet måste råda. Luckor i informationen och osäkerhet i bedömningar av påverkan på grundvattnet kvarstår. 30-år är lång tid som i sig kan innebära osäkerheter.”

Saga Carlgren (V) yrkar att brödtexten under punkt 11. *Åtagande gentemot fastighetsägare med enskild brunn* på sidan 6 förstärks med följande:

”Påverkansområdet bör fastställas på så sätt att ett större område omfattas, för att skydda enskilda mot skada. På grund av Gotlands särskilda geologiska förutsättningar är det rimligt att tro att skada kan ske på enskilda brunnar även relativt långt från själva verksamheten.”

Saga Carlgren (V) yrkar att förslaget till villkor under punkt 11. *Åtagande gentemot fastighetsägare med enskild brunn* på sidan 6 förstärks med följande:

”Det åligger Heidelberg materials att bevisa att skadan inte orsakats av bolagets verksamhet”.

Micke Seid (MP) tillstyrker samtliga av Saga Carlgrens (V) yrkanden.

Micke Seid (MP) yrkar att yttrandet godkänns med den ändringen att Region Gotland avstyrker ansökan med hänvisning till den starka försiktighetsprincipen rörande riskerna för grund- och ytvatten och den framtida dricksvattenförsörjningen.

Meit Fohlin yrkar avslag till Micke Seids (MP) yrkande.

Meit Fohlin (S) yrkar att förslaget till villkor under punkt 11. *Åtagande gentemot fastighetsägare med enskild brunn* revideras från att lyda:

”Bolaget har i ett åtagande angett vilken hjälp enskild kan påräkna om vattenkvalitet eller kvantitet försämras i enskild brunn på grund av bolagets verksamhet. I befintligt tillstånd har detta reglerats i ett villkor (14). Region Gotland anser att samma villkor även bör läggas till i nytt tillstånd, d.v.s. enligt följande och med förtydligande om att det är bolaget som i förekommande fall ska ordna permanent vattenförsörjning.

Om det under tillståndstiden uppstår akut vattenbrist i enskild bergborrad brunn inom det redovisade påverkansområdet, för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurhållning eller näringsverksamhet – med undantag av vatten för bevattningsändamål – ska Heidelberg Materials efter begäran ordna provisoriskt tillhandahållande av vatten för det aktuella ändamålet till dess permanent vattenförsörjning kan ordnas av bolaget. Skyldigheten gäller inte om det uppenbart saknas samband mellan den tillståndsgivna vattenverksamheten och vattenbristen.”

Till att istället lyda:

”Bolaget har i ett åtagande angett vilken hjälp enskild kan påräkna om vattenkvalitet eller kvantitet försämras i enskild brunn på grund av bolagets verksamhet. I befintligt tillstånd har detta reglerats i ett villkor (14). Region Gotland anser att samma villkor även bör läggas till i nytt tillstånd, d.v.s. enligt följande och med förtydligande om att det är bolaget som i förekommande fall ska ordna permanent vattenförsörjning och att sådan skyldighet gäller enskilda bergborrade brunnar både inom och utanför det redovisade påverkansområdet.

Om det under tillståndstiden uppstår akut vattenbrist i enskild bergborrad brunn inom *eller utanför* det redovisade påverkansområdet, för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurhållning eller näringsverksamhet – med undantag av vatten för bevattningsändamål – ska Heidelberg Materials efter begäran ordna provisoriskt tillhandahållande av vatten för det aktuella ändamålet till dess permanent vattenförsörjning kan ordnas av bolaget. Skyldigheten gäller inte om det uppenbart saknas samband mellan den tillståndsgivna vattenverksamheten och vattenbristen.”

Saga Carlgren (V) tillstyrker Meit Fohlins (S) yrkande, och jämkar därmed sitt tredje yrkande gällande att förstärka brödtexten på sidan 6 under punkt 11 i enlighet med Meit Fohlins (S) yrkade.

Meit Fohlin (S) yrkar avslag till Saga Carlgrens (V) fjärde yrkande gällande att förstärka texten på sidan 6 under punkt 11 med hänvisning till inrådan från sakkunnig jurist.

Saga Carlgren (V) tillstyrker Meit Fohlins (S) yrkande och jämkar därmed sitt fjärde yrkande i enlighet med Meit Fohlins (S) yrkade.

Ordförande ställer proposition på Micke Seids (MP) yrkande och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition på Saga Carlgrens (V) första yrkande gällande att stryka ett stycke på sidan 1 och finner att det avslås. Votering begärs.

Som propositionsordning i omröstningen gäller ja-röst för att avslå Saga Carlgrens (V) första yrkande, och nej-röst för att bifalla yrkandet. Omröstningen ger 13 ja-röster och 2 nej-röster. Ordförande finner att yrkandet avslås.

Ordförande ställer proposition på Saga Carlgrens (V) andra yrkande gällande att lägga till ett stycke på sidan 2 under punkt 1 och finner att det bifalls.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med regionstyrelsens bifallna ändringar och finner att det bifalls.

Protokollsanteckning anmäls av Saga Carlgren (V):
Vänsterpartiets inställning är att vattnet går först i frågor som kan påverka detta. I hanteringen av Heidelberg materials ansökan om långsiktigt brytningstillstånd vill vi förtydliga några saker.

Region Gotland bör bereda ärenden om storskalig brytning av kalk ur fler perspektiv än de som redovisas i förslaget till yttrande. Region Gotland har ansvar för den regionala utvecklingen på Gotland och ett långsiktigt tillstånd i enlighet med Heidelberg materials kan påverka livsbetingelserna på Gotland under mycket lång tid. Detta har vi som parti lyft vid ett stort antal tillfällen genom åren. Senast i samband med att Heidelberg aviserade att de avsåg att ansöka om ett 30-årigt tillstånd. Då fick vi med oss övriga partier på ett uppdrag som gick ut på just detta, en analys av ett 30-årigt brytningstillstånd ur

regionalt utvecklingsperspektiv. Detta uppdrag lades i god tid inför Region Gotlands beredning av tillståndsansökan för att kunna fungera som ett underlag i arbetet med yttranden i domstolsprocessen men även för att bereda samhället på de olika insatser som kan komma att krävas beroende på utgången av domstolsprocessen. Uppdraget har återredovisats till det regionala utvecklingsutskottet vid minst ett tillfälle, då var det redan tydligt att någon analys inte skulle hinna göras innan beredningen av Heidelbergs ansökan. Däremot skulle arbetet ha påbörjats och därmed kunna ge kunskap och inspel under beredningens gång. Så verkar inte ha skett. Istället har Region Gotland berett ärendet ur ett strikt kommunalt perspektiv. Citat ur yttrandet ”Region Gotland yttrar sig i frågor som berör kommunal planering samt allmän och enskild vattenförsörjning och risk för människors hälsa”. Detta är problematiskt eftersom det då inte finns någon som för gotlänningarnas talan ur ett bredare samhällsligt perspektiv.

Vänsterpartiet anser att Region Gotland inte bör ta ställning till ansökan i sin helhet och yrkar därför på att ställningstagandet stryks. Det är viktigt att Region Gotlands synpunkter kommer domstolen till del men det är orimligt att Region Gotland vars beredning av ärendet har ett tydlig fokus på enbart ”frågor som berör kommunal planering samt allmän och enskild vattenförsörjning och risk för människors hälsa” och alltså inte alla frågor som kan vara relevanta för livsbetingelserna på Gotland ska ta ställning till helheten.

Vänsterpartiet anser att osäkerheterna som kvarstår kring bedömningen av påverkan på grundvattnet och enskilda brunnar måste tas på allvar. Försiktighetsprincipen måste råda. Mycket tyder på att påverkan på vattnet är väl undersökt och den av Region Gotland anlitate hydrogeologen gör bedömningen att det som gjorts är tillräckligt. Dock anser även sagda expert att det fortfarande finns osäkerheter. Detta förstärks ytterligare i och med omfattningen av ansökan både i tid (30 år) och kvantitet. Länsstyrelsens yttrande i ärendet ger också stöd för vår bedömning. Gotland har en ökad sårbarhet på grund av ö-läget och de geologiska förutsättningar som råder här. Ett eventuellt tillstånd måste ta hänsyn till detta.

Vänsterpartiet anser att skyddet för enskilda brunnar måste stärkas. I det fall en enskild fastighetsägare råkar ut för skada på sin brunn och sin tillgång på vatten av god kvalitet är det ofta svårt att hävda sig mot ett stort bolag. Detta kan i värsta fall innebära stor ekonomisk påverkan på den enskilde. Det är bra om påverkansområdet är väl tilltaget för att omfatta fler men kan också ske genom att skyddet stärks även för enskilda brunnar utanför påverkansområdet. Det är också avgörande att bevisbördan kring huruvida det är bolagets verksamhet som orsakat skadan ligger på bolaget och inte på den enskilde.

Protokollsanteckning anmäls av Micke Seid (MP):

I Region Gotlands ärendehantering kring olika företags ansökan om kalkbrytning blir det väldigt tydligt att regionen saknar egen nödvändig expertis i denna typ av vattenfrågor. Resultatet av denna brist är att regionen måste anlita externa konsulter för hydrologiska bedömningar och i flera fall är de

konsultföretag dessa är anställda av också stora leverantörer till kalkbrytningsföretagen vilket är olyckligt eftersom konsulternas oberoende kan ifrågasättas.

På Gotland återfinns kunskaper om vattenfrågor på Länsstyrelsen som har både erfarenhet och resurser för den typen av frågor och det är betecknande att Länsstyrelsen i detta fall föreslår Miljödomstolen att avslå Heidelbergs ansökan, i huvudsak med hänvisning till riskerna för Gotlands dricksvattenförsörjning. Miljöpartiet menar att Länsstyrelsens bedömning är högst rimlig; om kunskapsläget är osäkert måste man följa en försiktighetsprincip när det gäller natur och människor. Om det inte med 100 % säkerhet går att säga att grundvattnet inte påverkas ska fortsatt kalkbrytning inte tillåtas.

Miljöpartiet har noga följt Heidelbergs ansökan i dess olika steg via samråd, ansökan och kompletteringsrunda och vi upplever att Regionen i sina svar till Miljödomstolen ofta är ogrundat positiva i sina formuleringar vad gäller just påverkan på det naturliga dricksvattnet i området och då särskilt Tingstäde träsk. Såvitt vi kan utläsa finns en icke försumbar risk för avsänkning av grundvattnet i östra kanten av Tingstäde träsk med 30 – 99 centimeter om Heidelbergs insatser med så kallad ridåinjektering inte fungerar. Något som bolaget heller inte kan garantera.

I övrigt är det bara att läsa i ansökan om alla de olika risker som är förknippade med kalkbrytningen för att inse att riskerna är stora för att något skall gå fel i verksamheten och därmed påverka Gotlands dricksvatten, kanske för all framtid.

Utöver detta ser vi mycket kritiskt på att Region Gotland i sitt yttrande inte lyft andra allmänna intressen än vad som omedelbart följer av tekniska nämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens respektive ansvarsområden. Det rör sig om en oerhört omfattande täktverksamhet som är tänkt att pågå i 30 år och som kan få betydande konsekvenser för det gotländska samhället, långt utöver de kommunala nämndernas ansvarsområden. Detta skall ingå i det regionala utvecklingsansvar som Region Gotland har att bevaka.

Beslutsunderlag

Tekniska nämndens protokoll, daterat 2024-09-xx (senare)

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse preliminär, daterad 2024-07-xx

Yttrande Karin Hernvall advokatfirman Åberg & Co, utkast daterat 2024-08-21

Sakkunnigutlåtande av hydrogeolog Helen Eklund, Sweco daterat 2024-07-01

Mark- och miljödomstolens kungörelse, aktbilaga 70, daterad 2024-05-14

Mark- och miljödomstolens tidplan, aktbilaga 66, daterad 2024-05-07

Bolagets komplettering av ansökan, Aktbilaga 37

Konsoliderad sammanställning av yrkanden, aktbilaga 38

Konsoliderad sammanställning av villkor och åtaganden, aktbilaga 39

Uppdaterad situationsplan, aktbilaga 64

Bedömningstext 2024-08-20
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2024-08-21

Skickas till

Teknikförvaltningen, avd VA
Samhällsbyggnadsförvaltningen, enhet strategisk planering, enhet miljö

RS § 272 **Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till cementproduktion och därmed sammanhängande vattenverksamhet i Slite, Heidelberg Materials Cement Sverige AB. Delegation av beslutanderätten**

Ärendenummer: RS 2024/1597
Paragraf föregående instans: AU § 189

Regionstyrelsens beslut

- Beslut i ärendet fattas av ett extrainsatt regionstyrelsesammanträde.

Sammanfattning

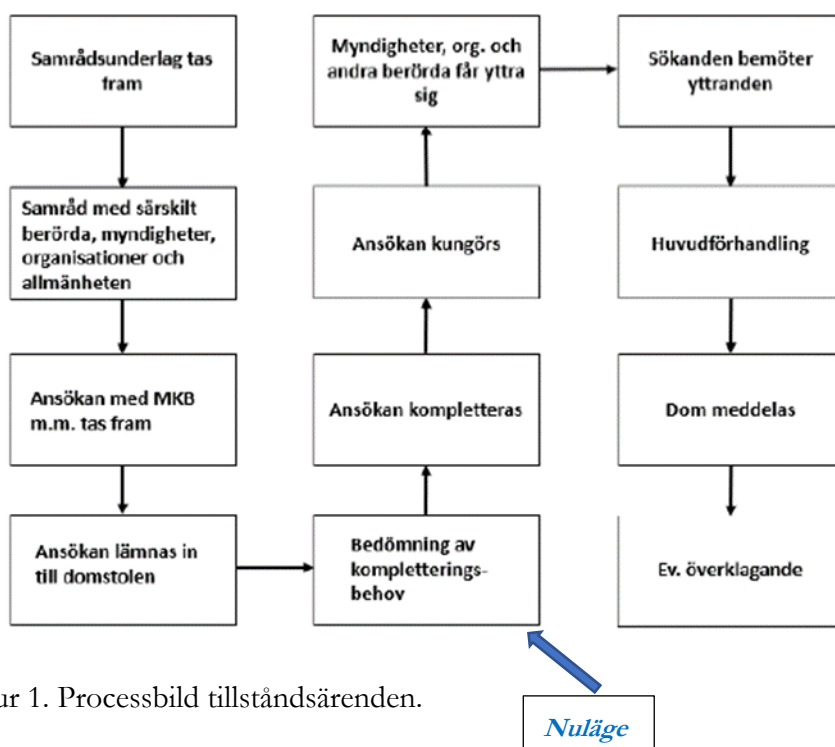
Heidelberg Materials Cement Sverige AB:s ansöker om tillstånd enligt miljöbalken till cementproduktion och därmed sammanhängande vattenverksamhet i Slite. Bolagets ansökan har kommit in till Mark- och miljödomstolen. Domstolen har 2024-06-18 kontaktat Region Gotland för att efterhöra huruvida regionen anser att ansökningshandlingarna behöver kompletteras av sökanden i något avseende innan domstolen utfärdar kungörelse.

Region Gotland har tidigare yttrat sig i frågan, det skedde inom ramen för det samråd som bolaget genomförde under sommaren/hösten 2023. Vid detta samråd bereddes frågan förvaltningsövergripande genom att tjänstepersoner vid teknikförvaltning, samhällsbyggnadsförvaltning och regionstyrelseförvaltningen deltog i möten med bolaget och där ställde muntliga frågor och lämnade muntliga synpunkter på den föreslagna verksamheten. Därefter sammanställdes, med stöd av Region Gotlands juridiska ombud, relevanta synpunkter och frågeställningar i ett skriftligt yttrande som ingavs till bolaget. De huvudsakliga synpunkterna rörde ett antal olika perspektiv enligt följande: Bullerpåverkan för kringboende, luftutsläpp, damning, dagvattenhantering och lagring av avfallsbränsle. Dessutom pekades på behovet av dialog och samverkan kring hamnfrågor och i arbetet med framtagande av ny detaljplan.

Mark- och miljödomstolen har angett 6 september som sista dag att inkomma med ett yttrande, med tillägget att anstånd inte kan påräknas. Regionstyrelseförvaltningen har, trots domstolens medskick, via det juridiska ombudet gått in med en begäran om anstånd med fyra veckor till den 2 oktober. Domstolen har beviljat denna begäran. Regionstyrelseförvaltningen och det juridiska ombud gör bedömningen att det inte är realistiskt att begära ett längre anstånd som skulle möjliggöra en behandling av ärendet vid kommande ordinarie regionstyrelse 24 oktober. För att klara en politisk hantering av ärendet förutsätts att regionstyrelsen beslutar om att ge

regionstyrelsens arbetsutskott i delegation att fatta beslut i frågan vid sitt sammanträde den 1 oktober.

I sammanhanget är det viktigt att påpeka att det i detta skede handlar om att sakägare ska yttra sig med besked om ansökningshandlingarna behöver kompletteras i något avseende. Region Gotland och andra sakägare kommer att ges tillfälle att lämna synpunkter på ansökan vid ett senare tillfälle när domstolen har kungjort densamma. Se även nedan illustration av tillståndprocessens olika faser.

Figur 1. Processbild tillståndsärenden.

Bedömning

Mark- och miljödomstolen är i sin skrivelse tydlig med att sakägare inte kan förvänta sig att ges anstånd med att lämna yttrande.

Regionstyrelseförvaltningen har trots detta sökt och fått anstånd med fyra veckor, men förvaltningen och det juridiska ombudet gör bedömningen att ytterligare tid inte kommer att medges. För att ett yttrande ska kunna behandlas politiskt är det därför nödvändigt med föreslaget förfarande som innebär att regionstyrelsen beslutar att delegera till arbetsutskottet att fatta beslut i frågan. Regionstyrelseförvaltningens föreslår således att regionstyrelsen beslutar att ge arbetsutskottet delegation att vid sammanträde 1 oktober fatta beslut om yttrande att inges till Mark- och miljödomstolen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anders Lindholm, planeringsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Micke Seid (MP) yrkar avslag till att regionstyrelsens arbetsutskott ensamt delegeras beslutanderätten, och att beslutet istället ska fattas av ett extrainsatt regionstyrelsesammanträde.

Meit Fohlin (S) tillstyrker Micke Seids (MP) yrkande.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och Micke Seids (MP) ändringsyrkande och finner att Micke Seids (MP) ändringsyrkande vinner bifall.

Beslutsunderlag

Tillståndsansökans bilagor A-J, se bilageförteckning nedan:

- A. Teknisk beskrivning
 - A1.A Situationsplan befintlig verksamhet
 - A1.B Situationsplan ansökt verksamhet
 - A2. Dagvattenutredning
 - A2.A. Provtagningsresultat
 - A3. Släckvattenutredning
 - A4. Redovisning av BAT och BREF
 - A5. Kartor muddringsområde, farled och dumpningsområden
 - A6. Bränslen som utgörs av avfall
 - A7. Historiska utsläpp till luft
 - A8. Råvarumaterial som utgörs av avfall
- B. Miljökonsekvensbeskrivning
 - B1. Samrådsredogörelse med underbilagor
 - B2. Luftutredning
 - B2.1. Utsläppsparametrar
 - B2.2. Spridnings- och depositionsberäkningar aminer
 - B3. Bullerutredning
 - B3.1. 1–4 Ljudkartor nuläge: Ekvivalent och maximal ljudnivå
 - B3.2. 1–4 Ljudkartor nollalternativ: Ekvivalent och maximal ljudnivå
 - B3.3. 1–4 Ljudkartor driftskede: Ekvivalent och maximal ljudnivå
 - B3.4. Bullerkällor och driftförutsättningar: Nuläge och nollalternativ
 - B3.5. Bullerkällor och driftförutsättningar: Driftskede
 - B3.6. Handlingsplan för bullerreducerande åtgärder
 - B4. Påverkan på den marina miljön
 - B4.A. Recipientutredning - miljö kvalitetsnormer
 - B4.B. Modellerings av kylvatten
 - B4.C. Modellerings av sedimentspridning
 - B4.D. Modellerings av undervattensbuller
 - B4.E. Litteraturstudie – fisk och marina däggdjur
 - B4.F. Sedimentutredning
 - B4.G. Marinbiologisk undersökning
 - B4.H. Fartygsvågor vid insegling till bolagets hamn och deras inverkan på omgivande stränder
 - B4.I. Klassgränser enligt norska bedömningsgrunder
 - B5. Nautisk riskbedömning
 - B6. Naturvärdesinventering

- B6.1. Naturvärdesbiotoper
 - B6.2. Övriga biotoper
 - B6.3. Landskapsområden
 - B6.4. Artförteckningar
 - B7. Fågelutredning
 - B7.A. Arter tillhörande Fågelmiljö A
 - B7.B. Arter tillhörande Fågelmiljö B
 - B7.C. Arter tillhörande Fågelmiljö C
 - B7.D. Arter tillhörande Fågelmiljö D
 - B7.E. Arter tillhörande Fågelmiljö E
 - B7.F. Total artlista
 - B8. Natura 2000-utredning (B8.1 Asunden, B8.2 Gotlands östra kust)
 - B8.2.1. Arter som avses pekas ut inom Natura 2000-området Gotlands östra kust
 - B9. Statusrapport
 - B9.A. Situationsplan
 - B9.B. Tabellöversikt, miljö- och hälsofarliga ämnen
 - B9.C. Rapport Miljöteknisk markundersökning 2015/2016
 - B10. Riskanalys och prognoser avseende omgivningspåverkan från sprängningsarbeten
 - B10.1. Kartbilaga - Objektorientering
 - B10.2. Inventering - Bedömningsunderlag för tillåtna vibrationsnivåer
 - B10.3. Sammanställning - Tillåtna vibrationsnivåer
 - B11. Riskbedömning för tillståndsansökan
 - B12. Trafikriskutredning
 - B13. Maringeologiska undersökningar för Slite hamn (SGU rapport 2007:27)
 - C. Säkerhetsrapport
 - C1. Referenslista
 - C2. Riskhanteringsprocessen
 - C3. Riskregister
 - D. Befintligt kontrollprogram
 - E. Gällande tillstånd och villkor
 - F. Vattenrättsliga rådighetsmedgivanden
 - G. Sakägarförteckning
 - H. Kartmaterial till yrkandena 2d och 5
 - I. Förteckning över avfallskategorier
 - J. Föroreningsinnehåll i muddermassor
- Tillståndsansökan Heidelberg Materials Cement Sverige AB 2024-06-05
Skrivelse Nacka Tingsrätt, Mark- och miljödomstolen 2024-06-18
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-31

Skickas till

- Tekniska nämnden
- Miljö- och byggnämnden

RS § 273 Mälardalsrådets systemanalys 2024

Ärendenummer: RS 2024/1557

Paragraf föregående instans: REGU § 49

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Systemanalys 2024 godkänns.

Sammanfattning

Region Gotland ingår i det storregionala transportpolitiska samarbetet ”En Bättre Sits”. En Bättre Sits samlar politiker och tjänstepersoner från de sju regionerna Stockholm, Uppsala, Västmanland, Örebro, Sörmland, Östergötland och Gotland. Fokus ligger på att säkerställa infrastruktur och kollektivtrafik för en sammanhållen, hållbar region.

Inom ramen för samarbetet har *Systemanalys 2024 - Utvecklingsstrategi för transportsystemet* tagits fram. En Bättre Sits politiska styrgrupp Lilla Gruppen, som består av två politiska representanter från varje län, godkände systemanalysen den 24 maj 2024. I beslutsprocessen är det nu aktuellt med formaliserade beslut i regionerna.

Systemanalysen tar sin utgångspunkt i och är inriktad på storregionala förhållanden och är en vidareutveckling av systemanalysen från 2020. Systemanalys 2024 innehåller en beskrivning av nuläge och utmaningar, strategier för att nå målen, utpekade investeringsbehov och gemensamma prioriteringar.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att systemanalysens strategier för att nå målen, utpekade investeringsbehov och gemensamma prioriteringar svarar väl mot En Bättre Sits mål och de samhällsutmaningar som tas upp. Systemanalysen har en tydlig koppling till Vårt Gotland 2040 och dess prioritering *Stärk tillgängligheten* och inriktningen *Utveckla Gotlands förbindelser med omvärlden*.

Bedömning

Den statligt styrda infrastrukturplaneringen sker på nationell nivå och inom varje region genom länsplanerna för regional transportinfrastruktur. Eftersom transporter och resor ofta sträcker sig utanför den egna regionen finns behov av samarbete för mer samordnade transportlösningar över ett större område. Här spelar det storregionala samarbetet inom En Bättre Sits en viktig roll. Nyttan för Gotland ligger i att kunna vara med och påverka satsningar som underlättar för gotländska resor och transporter inom ett större områdes transportsystem. Det finns en tydlig koppling till Vårt Gotland 2040 genom prioriteringen *Stärk tillgängligheten* och inriktningen *Utveckla Gotlands förbindelser med omvärlden*.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att systemanalysens strategier för att nå målen, utpekade investeringsbehov och gemensamma prioriteringar svarar väl mot En Bättre Sits mål och de samhällsutmaningar som tas upp.

Gotlands tillgänglighet lyfts som en prioritering i systemanalysen. Med hjälp av systemanalysen sprids kunskapen om Gotlands förutsättningar. På så sätt kan större förståelse för Gotlands situation uppnås samtidigt som Gotland kan bidra till det gemensamma arbetet.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Ej aktuellt.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att ett barnperspektiv har anlagts i framtagande av systemanalysen i den mån det varit möjligt. I processen har översiktligt undersökts om systemanalysens inriktning påverkar barn, och i så fall hur och vilka barn. Till stöd har en checklista använts. För att tillämpa ett barnrättsperspektiv behöver barn involveras och uttrycka sina åsikter inför ett slutligt genomförande av konkreta åtgärder.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att ett jämställdhetsperspektiv anlagts i framtagande av systemanalysen. En viktig utgångspunkt för arbetet är att utjämna jämställdhetsgapet och i målen uttrycks att man vill skapa ett kollektivtrafiksystem för ökad jämställdhet.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att åtgärder och prioriteringar i systemanalysen bidrar till att underlätta för gotländska resor och transporter inom ett större områdes transportsystem. Eftersom samarbetet är storregionalt är fokus på kommunikationerna till och från ön. Förhållanden, samband, utmaningar, behov, brister och prioriteringar inom regionen hanteras inom ramen för länsplanearbetet.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att systemanalysen har ett klimat- och miljöperspektiv. Vikten av investeringar i järnvägen lyfts fram och nämns alltid före vägåtgärder. En utpekad strategi i systemanalysen är att transporterna behöver ställa om.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Systemanalys 2024 - Utvecklingsstrategi för transportsystemet. Mälardalsrådet, inkom 2024-05-28

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-07

Skickas till

Mälardalsrådet

RS § 274 Information. Hansedagarna i Visby 2025

Ärendenummer: RS 2022/388
Paragraf föregående instans: REGU § 50

Regionstyrelsens beslut

- Lägesrapporten godkänns.

Sammanfattning

Arbetet med planering och genomförande av Hansedagarna har förbättrats under de senaste månaderna. En mindre projektgrupp är nu på plats och ett flertal olika referensgrupper är engagerade för att säkra kompetenstillförsel och delaktighet. Av de aktiviteter som riktlinjerna i styrdokumentet ”Guidelines for the organisation of the Hanseatic Day” specificerar att Visby som värdstad ska arrangera, har samtliga påbörjats som delprojekt och arbetsområden.

Inhämtning av både kunskap och inspiration har hämtats under närvaron av Hansedagarna i Gdansk, 13-16 juni. En delegation med representanter från flera delar av samhället var närvarande, och tog del av stora delar av programmet. Bokningar för boende 5-8 juni 2025, till Hansestäders delegationer, har börjat registreras från olika hotell i Visby. Ett flertal referensgrupper är tillsatta för evenemangets olika delar, där både kompetens och delaktighet stärker projektkontoret.

Detaljerna för Hansedagsveckan har börjat ta form och arrangeras vecka 47 i år och har som syfte att stärka kunskapen om hansan hos gotländska unga och vuxna. Genom Hansedagsprojektet kommer Region Gotland att ha en samordnande roll, medan olika aktörer såsom skolor, bibliotek, Gotlands museum och Fenomenalen kommer att bidra med innehållet i form av aktiviteter, utbildning och evenemang. En workshop med tema Stadsfest och Hansan är planerad till början av september.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att projektteamet har tagit ett betydande ansvar genom att tydligt prioritera och navigera projektet för att föra Region Gotland in i rätt fas som ansvarig värd och arrangör av Hansedagarna. Styrgruppen för projektet har ett ansvar att säkerställa samtliga berörda förvaltningars engagemang som del av Region Gotlands värdskap i genomförandet av Hansedagarna.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jenny Lennhammar, projektledare och Susanna Palomaa, tillväxtchef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-03
Bilaga- ekonomisk redovisning

Skickas till

Projektledare Hansekontoret, enheten för Hållbar Tillväxt
Tillväxtchef, enheten för Hållbar Tillväxt

RS § 275 Översyn av besöksnäringstrategin

Ärendenummer: RS 2024/1601

Paragraf föregående instans: REGU § 51

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Den nu gällande *Regionala besöksnäringstrategin för Gotland* antogs 2019-02-25. Betydande omvärldshändelser har sedan dess påverkat resandet i stor omfattning och därmed också förändrat förutsättningarna för genomförandet av besöksnäringstrategin både gällande tidshorisont och inriktning. På uppdrag av regionstyrelsen genomförs under 2022-2024 en översyn av den *Regionala besöksnäringstrategin för Gotland*. Detta mot bakgrund av den under 2021 antagna regionala utvecklingsstrategin *Vårt Gotland 2040* med tillhörande genomförandeprogram.

Omvärldshändelser och den snabba utveckling som sker inom områden som hållbarhet och teknisk utveckling tillsammans med de lärdomar som implementeringsarbetet bidragit till ställer också krav på en uppdatering som både spetsar till och bygger strukturer för framtidens destinations- och platsutvecklingsarbete.

Översynsarbetet har tydligt kopplat besöksnäringstrategin till prioriteringarna och effektmålen i *Vårt Gotland 2040* och till ett flertal av målen i genomförandeprogrammen. Flera andra regionala och nationella planer och strategier har också koppling till och påverkar utvecklingen inom turism- och besöksnäringen på Gotland.

Vårt Gotland 2040 säger att Gotland ska vara en kreativ ö med plats för hela livet. Arbetet med en hållbar turism och besöksnäring ska bidra till denna vision. Gotlands ö-läge ställer särskilda krav på hur platsen används för turism och besöksnäring. För fortsatt utvecklingsarbete är det viktigt att utgå från vad Gotland som plats tål och balansera detta mot en hållbar tillväxt för Gotlands natur, kultur, människor och djur.

Goda förutsättningar finns för att vidareutveckla en attraktiv och hållbar turism- och besöksnäring på Gotland. Förutom att fungera som en viktig inkomstkälla och jobbskapare, kan denna utveckling öka Gotlands attraktion, leda till ökad inflyttning, ökad skattekraft och bidra till en välmående befolkning.

Under de senaste två åren har översynsarbetet fokuserat på att arbeta igenom den nuvarande strategin utifrån vision, mål och delstrategier. Horisontella perspektiv har lyfts in och utgör viktiga förutsättningar för arbetet framåt. Dessa perspektiv är hållbarhet, platsutveckling, digitalisering och innovation,

vilka är bärande element i strategins prioriteringar. Förslag på en uppdaterad vision samt ett flertal nya mål utifrån samtliga hållbarhetsperspektiv har tagits fram. Delstrategierna har spetsats till och två nya delstrategier/fokusområden föreslås: Infrastruktur och service samt Kompetensförsörjning.

Tidsplanen för översynsarbetet är utformad så att beslut i regionstyrelsen samt i regionfullmäktige möjliggörs under Q4 2024. Därefter följer arbete med framtagande av handlingsplaner som föreslås vara treåriga och tas fram i överensstämmelse med genomförandeprogram för *Vårt Gotland 2040*.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Karin Winsnes, näringslivstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Arbetsdokument- Regional besöksnärringsstrategi för Gotland mot 2030
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-01

RS § 276 Rapport från styrkeområdet Näringslivets energiomställning

Ärendenummer: RS 2024/1495
Paragraf föregående instans: REGU § 52

Regionstyrelsens beslut

- Informationen godkänns.

Sammanfattning

Från och med REGU 4 2024 kommer det att finnas en stående punkt på agendan med temat *Rapport från styrkeområdet näringslivets energiomställning*. I detta ärende rapporteras två dimensioner, dels nuläge från aktuella insatser inom ramen för Region Gotlands verksamhet/projekt och dels exempel på projekt som bidrar till förflyttning för företagens utveckling inom området.

Rapporten ligger som bilaga till ärendet och har följande indelning:

- Rapport från Energicentrum Gotland verksamhet.
- Rapport från Region Gotlands projekt *Energjön Gotland (2024-2026)*.
- Rapport från JTP Groundwork, stöd från Fonden för rättvis omställning, GD Regio, april - november 2024.
- Rapport om finansiering.
- Region Gotlands kommunikationskanaler inom området.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning och motivering av förslag till beslut är att arbete inom ramen för styrkeområdet *Näringslivet energiomställning* fortlöper med en strategisk höjd och tydlig framdrift.

Här följer en genomgång av kopplingen till regional utvecklingsstrategi, Vårt Gotland 2040:

Övergripande mål för Gotland 2040:

- Gotland är en förebild i energi- och klimatomställningen.*
- Gotland är en nytänkande tillväxtregion med utvecklingskraft.*

Effektmål i Vårt Gotland 2040:

- Ett klimatneutralt Gotland.*
- Ett energisystem baserat på förnybar energi.*
- God konkurrenskraft och tillväxt i näringslivet.*

Prioriteringar i Vårt Gotland 2040:

- *Gå före i klimat- och energiomställningen.*
- *Stimulera innovation och förnyelse.*
- *Stärk och utveckla näringslivet.*

Inriktningar på prioriteringen ”Gå före i klimat- och energiomställningen”:

- *Minska klimatpåverkan i hela samhället.*
- *Ställ om till ett hållbar och robust energisystem baserat på förnybar energi.*
- *Öka energieffektiviseringen och minska energianvändningen.*
- *Stimulera delaktighet, kunskap och engagemang i omställningen.*

Inriktningar på prioriteringen ”Stimulera innovation och förnyelse”:

- *Stärk innovationsförmågan i det gotländska samhället.*
- *Utveckla konkurrenskraften genom smart specialisering. (Tre områden: Besöksnäring, Mat- och livsmedel, Näringslivets energiomställning)*
- *Inriktningar på prioriteringen ”Stärk och utveckla näringslivet”:*
- *Driv på och underlätta omställningen till hållbar, fossilfri tjänste- och varuproduktion.*
- *Använd internationellt arbete som katalysator.*

Mål i Genomförandeprogram för klimat, miljö och energi (2027)

1. *Växthusgasutsläppen från transporter på Gotland har minskat med minst 70 % jämfört med 2010 års nivå.*
2. *Infrastruktur för publik elektrisk laddning och publika försäljningsställen för förnybara drivmedel är godtagbar över hela Gotland.*
3. *Minst en operatör flyger kommersiellt med elflyg till och från Gotland.*
4. *Utsläppen från växthusgaser ska kontinuerligt minska med 10-15 % per år jämfört med föregående år.*
5. *Förnybarhetsmål för energi.*

Mål i Genomförandeprogram för Näringslivets förutsättningar och innovation (2027)

1. *Fler gotländska företag är aktiva på en större marknad.*
3. *Näringslivsklimatet är bra och det finns goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag.*
4. *Den regionala innovationskapaciteten är stärkt.*
5. *Innovations- och klustersamverkan ökar mellan regionala och nationella aktörer.*
11. *Gotländska arbetsgivare kan rekrytera personal med rätt kompetens.*

När det gäller Region Gotlands styrmodell vill förvaltningen särskilt belysa denna prioritering och mål:

Regionfullmäktiges prioritering: *Region Gotland ska prioritera en skyndsam energi- och klimatomställning.*

Koncerngemensamt mål: *Region Gotlands koldioxidutsläpp ska minska årligen. Under perioden 2024-2027 ska den genomsnittliga minskningen uppgå till 15 % per år.*

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsens tjänsteskrivelse 2024-06-25
Bilaga- Rapport näringslivets energiomställning

RS § 277

Uppdrag. Översyn av Science Park Gotlands verksamhet och styrning

Ärendenummer: RS 2024/1644

Paragraf föregående instans: REGU § 53

Regionstyrelsens beslut

- Regiondirektören får i uppdrag att tillsammans med Uppsala universitet se över Science Park Gotlands verksamhet och styrning samt återkomma med förslag till förändringar. Uppdraget återrapporteras till budgetberedningen 2025.

Sammanfattning

Science Park Gotland (SPG) är en ideell förening bestående av tre medlemmar, Region Gotland, Uppsala universitet och Almi Företagspartner Gotland AB. Föreningen finansieras med bland annat ett verksamhetsbidrag från Region Gotland om 1 500 tkr årligen, en summa som har varit konstant under många år.

SPG är en integrerad del av det företagsfrämjande systemet på Gotland, med såväl en företagsinkubator och riskkapitalfinansiering. Verksamheten har tagit adekvata utvecklingskliv de senaste åren och fortsatta utvecklingsambitioner för framtiden finns i riktning mot en utvecklad innovationsdel i samverkan med inte minst Uppsala universitet.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det finns starka skäl att se över både verksamhet och styrning baserat på jämförelser med andra Science Parks och rekommendationer från OECD:s territoriella utvärdering av Gotland 2022 och på så vis bidra till att stärka Gotlands innovations- och tillväxtförmåga.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att uppdraget tidsätts till att återrapporteras till budgetberedningen 2025.

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och eget tilläggsyrkande och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

PM med jämförelser av likartade Science Parks från SPG
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-04

Skickas till

Regionstyrelseförvaltningen, avdelningen för regional utveckling

RS § 278

Uppsägning av samverkansavtal avseende Almi Företagspartner Gotland AB

Ärendenummer: RS 2024/1712

Paragraf föregående instans: REGU § 54

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Region Gotland och Almi Moderbolag AB äger tillsammans Almi Företagspartner Gotland AB, med 49 respektive 51 %. Almi Moderbolag AB arbetar sedan en tid med en omstruktureringsprocess, där antalet Almi Företagspartner-bolag föreslås minskas från dagens 16 till 8 stycken. Som grund för indelningsförslaget ligger indelningen i NUTS II-områden, vilken också ligger till grund för de geografiska strukturfundsprogrammen i Sverige idag.

För Region Gotlands del innebär det att Almi Företagspartner Gotland AB kommer att avvecklas, och att Region Gotland istället kommer att erbjudas ingå som ägare i ett nytt Almi Företagspartner-bolag med de övriga regionerna i NUTS II-området, Småland och öarna (Region Jönköpings län, Region Kalmar län och Region Kronoberg).

Bifogad uppsägning är en del i möjliggörandet av omstruktureringsprocessen. Frågan om ett nytt Almi Företagspartner-bolag återkommer som ett separat ärende.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen noterar att denna uppsägning av samverkansavtalet är förväntad, så som en del i Almis omstruktureringsprocess. Uppsägningen i sig föranleder ingen särskild åtgärd i detta ärende. Frågan om bolagsbildning med Almi Moderbolag och övriga regioner i NUTS II-området kommer att hanteras i ett separat ärende.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Brev avseende uppsägning av samverkansavtal avseende Almi Företagspartner
Gotland AB daterat 2024-07-03

Samverkansavtal avseende Almi Företagspartner Gotland AB, godkänd av
regionfullmäktige 2017-09-25, RF § 121

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-12

Skickas till

Almi Företagspartner Gotland AB

RS § 279 Redovisning av projektverksamhet 1:1-medel verksamhetsåret 2024

Ärendenummer: RS 2024/226

Paragraf föregående instans: REGU § 55

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Redovisning avser nuläge av anslag 1:1 regionala utvecklingsåtgärder den 30 juni 2024.

Projektportföljen består av 22 projekt och tre förstudier. Projektstöd uppgår till 65 323 737 kronor. (Företagsstöd uppgår till 991 097 kronor). Utestående åtaganden är därmed 66 314 834 kronor (av 70 mnkr). Utbetalningar har gjorts med 8 mnkr av anslaget 28,9 mnkr.

Fördelning av projekt enligt de utpekade styrkeområdena. Den indikativa fördelningen enligt Region Gotlands finansieringsplan (RS 2021/450) inom parentes:

- Näringslivets energiomställning – 9 278 025 kr, 14 % (20 %).
- Besöksnäring – 5 923 193 kr, 9 % (15 %).
- Mat och livsmedel – 5 338 367 kr, 8 % (15 %).
- RUA – 2 750 000 kr, 4 % (10 %).

Projektportföljen är fördelad efter prioriteringar i den regionala utvecklingsstrategin (RS 2018/1237) enligt följande:

- Stimulera innovation och förnyelse – 40 424 744 kr, 63 %.
- Utveckla attraktionskraften – 7 903 783 kr, 12 %.
- Stärk och utveckla näringslivet – 5 789 434 kr, 9 %.
- Gå före i klimat- och energiomställningen – 4 243 085 kr, 7 %.
- Stärk tillgängligheten – 4 136 274 kr, 6 %.
- Säkra kompetensen – 1 957 512 kr, 3 %.

Projektportföljen är fördelad efter mål i genomförandeprogrammen Näringslivets förutsättningar och innovation, Klimat, Miljö och energi och Kraftsamling för hälsa och ett socialt hållbart Gotland 2023-2027 enligt följande:

- Den regionala innovationskapaciteten är stärkt – 16 532 507 kr, 25 %.
- Näringslivsklimatet är bra och det finns goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag – 10 651 877 kr, 17 %.
- Gotlands attraktionskraft har stärkts – 10 887 068 kr, 17 %.
- Främjandeaktörer på Gotland ökar sin kompetens att leda innovationsprocesser – 8 361 824 kr, 13 %.

- Innovations- och klustersamverkan ökar mellan regionala och med nationella aktörer – 7 681 190 kr, 12 %.
- Det finns goda förutsättningar för hållbar platsutveckling i bygder över hela Gotland – 3 879 105 kr, 6 %.
- Gotland har klarat ett förnybarhetsmål för energi – 3 322 335 kr, 5 %.
- Arbetsmarknaden är tillgänglig för alla – 1 200 000 kr, 2 %.
- Fler gotländska företag är aktiva på en större marknad 1 103 975 kr, 2 %.
- Validering, samt utbildning på olika nivåer som efterfrågas av arbetsgivare, erbjuds genom olika flexibla former och av flera olika utbildningsanordnare – 757 512 kr, 1 %.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Projektportfölj 1:1 anslaget juni 2024

Redovisning anslaget 30 juni

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-01

RS § 280 Nominering till CPMR:s ordförandepost

Ärendenummer: RS 2024/1761

Paragraf föregående instans: REGU § 56

Regionstyrelsens beslut

- Meit Fohlin (S) nomineras till CPMR Political Bureau.
- Meit Fohlin (S) och Filip Reinhag (S) nomineras i tandem som kandidat till ordförandeposten i CPMR.

Sammanfattning

Vid CPMR General Assembly den 2-4 oktober 2024 ska val förrättas till Political Bureau, vilken motsvarar CPMR:s styrelse, och till ordförandeposten. Ledamöter i CPMR Political Bureau och Ordförande väljs på en mandatperiod på 2 år.

Regionstyrelsen fattade den 23 april 2024 beslut om att nominera Filip Reinhag (S) till ledamot i CPMR Political Bureau.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår regionstyrelsen att nominera Meit Fohlin (S) till ledamot i CPMR Political Bureau.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen ställer sig bakom Filip Reinhags (S) kandidatur till ordförande i CPMR. Kandidaturen sker i tandem med Meit Fohlin (S) som delegerar till Filip Reinhag (S) att täcka CPMR-aktiviteter i tjänsten som ordförande i CPMR.

CPMR – Conference of Peripheral Maritime Regions är ett nätverk för regioner. CPMR samlar mer än 150 regioner från 24 länder från Europeiska unionen och utanför EU.

CPMR representerar cirka 200 miljoner människor och kämpar för en mer balanserad utveckling av det europeiska territoriet. CPMR arbetar med flera frågor, däribland energi, transporter, klimat, sammanhållningspolitiken.

Bedömning

Formellt, i enlighet med CPMR:s nuvarande regelverk, behöver även Meit Fohlin (S) kandidera för att sedan delegera uppdraget till Filip Reinhag (S). Vid årsmötet den 2-4 oktober 2024 finns det ett förslag till ändring av CPMR:s regelverk. Givet att förslaget godkänns av årsmötet före ordförandevalet, kommer Filip Reinhag (S) kunna kandidera på egen hand.

Ett innehav av ordförandeskapet handlar om att företräda CPMR i kontakter med EU:s institutioner. Ordförandeskapet kommer även att gagna Gotlands synlighet på den europeiska nivån och ge värdefulla kontakter och kunskaper. I samverkan med alla de regioner som är medlemmar i CPMR, medför ett ordförandeskap framförallt påverkansmöjligheter att ta tillvara. Det senare är så mycket viktigare som EU ska besluta om budgeten för perioden efter 2027.

CPMR är ett av de prioriterade internationella nätverken som är utpekade i Region Gotlands internationella strategi 2021-2024. CPMR är en nätverksorganisation som tjänar Gotlands intressen och som ger Gotland stöd i att föra fram och få gehör för Gotlands behov på EU-nivån. För Gotlands egen del, kan ordförandeskapet medföra att Östersjöområdets erfarenheter får ökat genomslag i CPMR:s arbete. Ordförandeskapet kan även synliggöra Östersjösamarbetet i EU.

Ordförandeskapet ger också Region Gotland en förstärkt möjlighet att lyfta utmaningarna och förutsättningarna för öar, både i relation till den europeiska nivån och i relation till den nationella. Ordförandeskapet innebär ökade krav på förvaltningen att bistå med sakkunskap och kommunikativa insatser, samt tillkommande resor som Region Gotland som organisation kommer att behöva bekosta. Varje förfrågan om tjänstpersonsstöd i samband med ordförandens resor innebär en individuell bedömning från förvaltningens sida. Ordförandeskapet medför fler resor. Förvaltningen bedömer att ordförandeskapet medför följande resor:

- Deltagande i Political Bureau (2-3 per år).
- CPMR General Assembly (1 per år).
- Årsmöten i de geografiska kommissionerna (4-5 per år).
- Därtill kommer resor i samband med att ordförande företräder CPMR i Bryssel.

Region Gotland finansierar resorna.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Roland Engkvist, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Missiv "Joint Candidacy Application", daterad den 30 juli 2024

Filip Reinhags kandidaturbrev "Declaration on CPMR Strategies and Priorities"

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2024-07-30

Skickas till

Enheten Hållbar Tillväxt.

RS § 281 Information. OECD-projekt, öars ekonomi och reformdesign

Ärendenummer: RS 2024/1283
Paragraf föregående instans: REGU § 57

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Projektet ”Öars ekonomi och reformdesign” befinner sig i analysfasen. Under perioden den 15-19 april 2024 genomförde OECD ett studiebesök i Sverige på tre platser, däribland Gotland. Motsvarande studiebesök har genomförts i Kroatien den 10-14 juni 2024.

Studiebesök Kroatien

Den 10-14 juni genomförde OECD ett motsvarande studiebesök i Kroatien. Vid den avslutande digitala sessionen deltog DG REFORM, Region Gotland och Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Kroatien har en politiskt antagen nationell strategi för öars utveckling med en nationell plan. Planen består av 12 specifika mål som underbyggs med data. Det finns etablerade kontakter mellan nationell och regional nivå. Man har ett ö-råd för samordning inter-ministeriellt, där ingår nationella parlamentariker, civilsamhället och andra aktörer.

Det är obligatoriskt att arrangera ett årligt ö-samrådsmötet.

Trots förekomsten av en nationell ö-politik finns det utmaningar med samordningen nationellt. Utmaningen är att den centrala enheten på ministeriet för nationell ö-politik är väldigt liten resursmässigt. Det inskränker möjligheten att utveckla metoder och insamling av data. Problemet med data är att man nationellt inte kan komma åt data som finns lokalt på öarna. De saknar även kontroll över den lokala datans kvalitet. Det finns dock ö-samordnare regionalt som bistår i framtagandet av den årliga rapporten.

Fördelen som Kroatien ser med att ha en nationell ö-politik är att öar hamnar högre upp på den politiska agendan. Högre än någonsin. Sedan det blev en ö-lagstiftning och en nationell ö-plan, så har öar blivit mer synliga i den nationella policyutvecklingen. Årsrapporten om öarnas utveckling får utrymme i det nationella parlamentet och det årliga nationella ö-rådsrådet leddes senast av premiärministern. Kroatien samarbetar även med andra länder som har en ö-politik: Skottland, Finland och Irland.

Övriga utmaningar på kroatiska öar är: arbetskraftsbrist, boende, transporter, tillgång till dricksvatten, avlopp. Därtill finns behov av att diversifiera besöksnäringen.

Det som Kroatien vill lära av de andra projektpartnererna är att utveckla användbara nyckeltal som också kan vara jämförbara med andra länder och skala upp det på den europeiska nivån.

Kollegialt utbyte om nyckeltal och data i juni 2024

OECD arrangerade en digital workshop kring data och nyckeltal för projektparterna Grekland, Kroatien och Sverige den 1 juli 2024. Frågorna vid workshopen handlade om:

- Förekomst av data och avsaknad av data.
- Datarelaterade utmaningar.
- I vad mån det äger rum skattning eller analys av kostnader för insularitet.

Erik Bäckström var föredragande för Region Gotlands del. (Bilaga WS 1 July 2024 Data).

En insikt från workshopen är att fokusera på en identifiering av användbara nyckeltal.

Istället för att typologisera öar och sträva efter jämförbara data inom många områden, behöver fokus vara att identifiera ö-kritiska faktorer ur vilka datamängder extraheras som i sin tur används för att visualisera status. Att använda data för att understödja beslutsfattande, kommer projektet återkomma till i kollegialt utbyte mellan projektpartners under hösten 2024.

Bedömning

Den svenska projektgruppen bedömer att projektet fortlöper enligt den tidslinje som parterna överenskommit om.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Roland Engkvist, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga Sammanfattning PPT OECD study mission Sverige

Bilaga WS 1 July 2024 Data

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-02

RS § 282 Information. Rapportering Internationell strategi och EU

Ärendenummer: RS 2023/967
Paragraf föregående instans: REGU § 58

Regionstyrelsens beslut

- Informationen godkänns.
-

Sammanfattning

I enlighet med *Arbetsgång för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden* (RS 2018/454) redovisas här:

- Reserapport:
 - CPMR Island Commission årsmöte, den 23-25 april 2025, i Ponta Delgada, Portugal.
 - CPMR Baltic Sea Commission årsmöte, den 22-23 maj 2024, i Kotka, Finland.
- Inkomna inbjudningar till internationella konferenser och möten i Sverige och utomlands.
- Övriga händelser och beslut i de prioriterade internationella nätverken:
 - HANSEartWorks ordförandeskap.
 - Förberedelser Forum för EU:s strategi för Östersjöregionen den 29-31 oktober 2024.
 - CPMR nomineringar till Political Bureau 2024-2026.
 - Brev om sammanhållningspolitiken till Ursula von der Leyen.
 - Rapporter från Gammalsvenskby.

Arbetsgången för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden syftar till att förtydliga Region Gotlands internationella synlighet och engagemang i organisationer och nätverk på en övergripande strategisk nivå.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Roland Engkvist, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Filip Reinhag CPMR IC GA 24 April 2024
Bilaga 2 Letter to Ursula von der Leyen Cohesion Policy
Bilaga 3 Call Candidates CPMR President 2024
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-02

RS § 283

Motion. Utredda dricksvattendammar nedströms Tingstäde träsk

Ärendenummer: RS 2023/2444

Paragraf föregående instans: AU § 191

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad.

Reservation

Eva Nypelius (C), Johan Malmros (C) och Fredrik Gradelius (C) reserverar sig mot regionstyrelsens beslut till förmån för yrkande om bifall till motionen.

Sammanfattning

Centerpartiets fullmäktige-grupp har i en motion yrkat att:

- en oberoende teknikutredning belyser möjligheterna att komplettera Region Gotlands dricksvattenförsörjning med en ny vattenförsörjningsmetod.
- Tekniska förvaltningen skyndsamt redovisar dessa tekniska och ekonomiska bedömningar och fördelar för att tas med i det vidare arbetet med Region Gotlands VA-plan.
- Region Gotland ombesörjer att i konstruktiv och öppen anda föra en tidig dialog med potentiellt berörda markägare och informera dem om varför denna utredning görs.

Motionen har behandlats av tekniska nämnden. Nämnden beskrev att teknikförvaltningen redan har genomfört flera utredningar och testverksamheter som rört förstärkning av tillgång till råvatten för dricksvattenproduktion. En upphandling av en multikriterieanalys (MKA) för Visbys framtida vattenförsörjning är påbörjad. Denna analys kommer bland annat att adressera den frågeställning som motionen lyfter. Tekniska nämnden beslutade att motionen ansågs besvarad.

Bedömning

Vattenfrågan har de senaste åren kommit allt högre upp på agendan när det rör samhällsfrågor, detta i kombination med klimat- och miljöfrågor. Det är positivt att det skapar ett stort engagemang i samhället.

Gotland har en speciell geologi med kalksten och tunna jordlager som har svårt att bibehålla vattnet. Grundvattentillgången är därför mer begränsad än i de flesta andra delar av landet. Det finns dock tillräckligt med vatten, precis som motionen anger, problemet är att tillgången är högst när efterfrågan är lägst och omvänt. En lösning kan vara att fördröja vatten från att rinna ut direkt i Östersjön och lagra det i till exempel dammar.

Regionens pågående arbete

För att arbeta med en hållbar vattenanvändning genomförs flera projekt på VA-avdelningen vid Region Gotland. Några exempel på utredningar som berör förstärkning av tillgång till råvatten för dricksvattenproduktion är:

- Stadsutveckling Visborg där spillvattnet ska delas upp i fraktioner och bad-, disk- och tvättvatten renas till dricksvatten.
- Testbädd Storsudret, där teknikförvaltningen deltagit i ett försök där man testat att rena spillvatten (dvs. alla fraktioner) till dricksvatten. Nästa projekt inom Testbädden är att sätta en dammlucka vid Mjölhatteträsk för att reglera sjön så att den kan magasinera delar av höstens och vårens avrinning. Om avtal med fastighetsägarna blir godkänt monteras dammlucka under tidig höst.
- I Bästeträsk har mätdata för tillrinning, avrinning och vattennivå samlats in under längre period. En datamodell, likt den för Tingstäde träsk, tas nu fram för att se möjlig mängd ytvatten som kan användas till dricksvattenproduktion.
- Diskussioner med företaget Nordkalk angående utnyttjande av magasinerat regnvatten/länshållningsvatten i bergtäkt.

Regionens VA-avdelning arbetar på bred front för att hitta alternativ till framtida dricksvattenförsörjning och tittar på flera olika alternativ. För att på ett strukturerat sätt arbeta med denna komplexa fråga har VA-avdelningen i början av 2023 påbörjat en upphandling av en konsult som ska genomföra en multikriterieanalys (MKA) för Visbys framtida vattenförsörjning. Denna kommer bland annat att adressera den frågeställning som motionen lyfter.

Teknikförvaltningen har genom att delge projektbeskrivningen visat att multikriterieanalysen ska utvärdera flera möjliga alternativ för Visbys framtida dricksvattenförsörjning: ”Systemgränserna omfattar vattentäkt, distributionsledningar och eventuella reservoarer/tryckstegringar samt vattenverk. Alternativen kan och bör inkludera befintliga anläggningar och vattenresurser med möjlighet till samordningsvinster och ska vara realistiskt genomförbara. Vid behov ska även nya anläggningar och vattenresurser föreslås.

Vissa skall-krav ska formuleras inom projektet och alternativen ska leva upp till dessa för att vara intressanta att utvärderas. Alternativen ska bedömas på en betygsskala från 1 till 10 utifrån uppsatta kriterier. Bland dessa kriterier ingår t.ex. ekonomi, driftsäkerhet, redundans, social acceptans och hållbarhet (exempelvis koldioxidutsläpp). Kriterierna tas fram inom ramen för projektet.

Betygen ska sättas gemensamt av en grupp med olika bakgrund i organisationen vid en eller flera workshoppar. Varje kriterium innehåller ett antal underkriterier som vart och ett utvärderas. Underkriterier och kriterier viktas gemensamt. För varje underkriterium ska en kort motivering förklara det valda betyget. Genom betygssättning och viktning erhålls en rangordning av de olika alternativen.

Alternativen utvärderas också med avseende på om det finns viktiga knäckfrågor som kan vara avgörande för möjligheten att genomföra alternativet. Detta kan exempelvis handla om tillstånd eller försvårande aspekter kring driften. Utvärderingen ger en vägledning för hur man på det mest effektiva sätt ska investera i ökad vattenproduktion för Visby med omnejd”.

Teknikförvaltningen anger några exempel på alternativ som ska vara med i multikriterieanalysen och till dessa hör avsaltningsverk, ytvattendammar och möjliga grundvattentäkter.

För att få en bred kunskapsbas och neutral bedömning av alternativen kommer tjänstepersoner från både samhällsbyggnadsförvaltningen (miljö/vattentillsyn) liksom teknikförvaltningens projektavdelning och park- och trafikavdelning medverka.

Teknikförvaltningen anger också att gångna höstens utmaningar med kontaminerad vattentäkt, som krävde förändrad prioritering av resurser, har försenat projektet till hösten 2024.

Teknikförvaltningens samlade bedömning är att den planerade multikriterieanalysen inkluderar föreliggande motions efterfrågade utredning. Flera alternativa vattenförsörjningsmetoder kommer att utredas och skattas av en bred expertis. Resultatet av analysen kommer kunna visa en resurseffektiv väg framåt för Visbyområdets framtida vattenförsörjningsmetoder. Analysen/utredningen bör även kunna användas som underlag vid framtida vägval på andra delar av Gotland.

Regionstyrelseförvaltningen har inget i sak att tillföra utan ansluter sig i den bedömning teknikförvaltningen gör, som förankrats politiskt genom tekniska nämndens beslut § 137.

Ärendets behandling under mötet

Eva Nypelius (C) yrkar bifall till motionen.

Mariette Nicander (M) tillstyrker arbetsutskottets förslag.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och Eva Nypelius (C) yrkande om bifall till motionen och finner att arbetsutskottets förslag vinner bifall.

Eva Nypelius (C), Johan Malmros (C) och Fredrik Gradelius (C) reserverar sig mot regionstyrelsens beslut till förmån för yrkande om bifall till motionen.

Beslutsunderlag

Motion. Utreda dricksvattendammar nedströms Tingstäde träsk 2023-12-07

Tekniska nämnden 2024-06-17, § 137

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-24

Skickas till
Motionären
TN-registrator

RS § 284 Motion. Trädplanteringsinitiativ för ungdomar

Ärendenummer: RS 2022/2050
Paragraf föregående instans: AU § 192

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Motionen avslås.
-

Sammanfattning

Abdulim Alkatea (C) yrkar i en motion att bilda en kommitté med ansvar för initiativet att varje gymnasieelev ska få möjlighet att plantera ett träd. Motionären menar att förslaget skulle kunna öka antalet träd på Gotland, koppla ungdomen till miljöfrågan på ett positivt sätt, öka ungdomens medvetenhet och intresse för miljöfrågor samt skapa ett positivt minne av plats och tid bland unga och barn.

I motionen föreslås att gymnasieskolan ges i ansvar att organisera arbetet i samverkan med lokala föreningar och organisationer samt att en kommitté med ansvar för frågan ska inrättas.

Regionstyrelsen har remitterat motionen till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden.

Ärendet har beretts av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen som pekar på att Wisbygymnasiet på flera plan redan är starkt involverat i att arbeta med att öka ungas medvetenhet i miljöfrågor. Förvaltningen pekar även på det faktum att den föreslagna aktiviteten måste ske utanför ordinarie schema, något som bland annat skulle innebära behov av extra medel för personalkostnader. Eftersom det dessutom saknas stöd i nationella styrdokument, såsom skollagen och läroplanen för en aktivitet av detta slag, gör förvaltningen bedömningen att motionen bör avslås. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden gör bedömningen att ett genomförande av åtgärden skulle påverka resultat och måluppfyllelse negativt och nämnden beslutar att föreslå regionfullmäktige att avslå motionen.

Tekniska nämnden återremitterade motionen vid ett tillfälle under 2023 och beslutar sedan att föreslå regionfullmäktige att avslå motionen. Motiveringen till avslag är att det inte är ekonomiskt möjligt att genomföra ett bifall av motionen då träden behöver fackmannamässig hantering både vid plantering och i fortsatt skötsel. Tekniska nämnden understryker dock vikten av träd på fler allmänna platser.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot varken gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens utlåtande och förslag till beslut eller tekniska nämndens förslag att avslå motionen. Tekniska nämnden lyfter i sitt beslut ekonomin som en viktig faktor till att de föreslår ett avslag.

Investeringskostnaden för trädplantering genomförd av omkring 600 avgångselever förväntas uppgå till 6,6 mnkr per år med en utökad driftskostnad på 2,9 mnkr per år.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen ansluter sig till gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens och tekniska nämndens bedömning och att regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige att avslå motionen.

Ärendets behandling under mötet

Eva Nypelius (C) yrkar bifall till motionen. I detta instämmer Saga Carlgren (V) och Micke Seid (MP).

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och Eva Nypelius (C) yrkande om bifall till motionen och finner att arbetsutskottets förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Motion daterad 2022-12-12

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-01-16

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-03-23, § 20

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-11-08

Tekniska nämnden 2023-12-14, § 269

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-24

Skickas till

Motionären

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Tekniska nämnden

RS § 285 Medborgarförslag. Gotlands kyrkor ska tas med på UNESCO:s världsarvslista

Ärendenummer: RS 2023/1995

Paragraf föregående instans: AU § 193

Regionstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2023-10-16 där förslagsställaren föreslår att undersöka förutsättningarna för att få med samtliga Gotlands kyrkor på Unesco:s världsarvslista.

Förslagsställaren skriver att de flesta av Gotlands kyrkor har aktningvärd ålder, är fantastiska sevärdheter och stolthet för varje socken. Förslagsställaren skriver också att kyrkorna hålls i gott skick och är värda besök. Dessa beskrivningar är anledningen till att förslagsställaren vill att förutsättningarna för att få med kyrkorna på världsarvslistan undersöks.

Sverige som statspart till Världsarvskonventionen är mycket restriktivt till att nominera nya världsarv överhuvudtaget eftersom det finns en övervikt av kulturvärldsarv i västvärlden. I den globala strategin uttrycker Unesco att balans eftersträvas i världsarvslistan där andra delar av världen ges en möjlighet att komma ikapp. Ungefär tre fjärdedelar av alla världsarv ligger i Europa eller Nordamerika. Det är dessutom en överrepresentation för olika typer av monument som till exempel kyrkor. Detta sammantaget gör att det inte är troligt att de gotländska kyrkorna skulle föreslås bli ett världsarv. För att kunna nomineras som världsarv till världsarvskommittén måste ett objekt ha funnit med på Sveriges tentativa lista i minst ett år. Idag finns endast ett objekt med på den tentativa listan och det är minnena efter Carl von Linné. För mer information kring detta hänvisas till Riksantikvarieämbetet som är nationell samordnare för världsarv.

Förslaget till beslut är framtagen i samverkan mellan regionstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen (enheten strategisk planering med regionantikvarie och världsarvssamordnare).

Bedömning

Region Gotland driver inte frågan om att föreslå ett nytt världsarv på Gotland. Att bevara, använda och utveckla det befintliga världsarvet Hansestaden Visby kräver redan idag stort engagemang och mycket resurser, vilket beskrivs i *Strategi och handlingsplan för Hansestaden Visby*. Det är dock möjligt att driva frågan om ett nytt världsarv vidare som medborgare, men förankringen i det gotländska samhället behöver vara bred. Utredning av nytt världsarv görs av Länsstyrelsen i Gotlands län. Beslut om en nominering av ett nytt världsarv fattas av regeringen. Samordning och bedömning är delegerad till

Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket. Beslut om tillägg till världsarvslistan fattas av UNESCOs världsarvskommitté. Detta beskrivs i *Nationella världsarvsstrategin* Riksantikvarieämbetet 2019.

De gotländska kyrkorna, dess inventarier och det landskap de står i är värda att skyddas för sin egen skull då de har mycket höga kulturmiljövärden. Kyrkorna är skyddade enligt 4 kap Kulturmiljölagen och har därigenom ett gott skydd.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2023-10-16

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-24

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 286 Medborgarförslag. Tillstånd till sommaruthyrning inom AB Gotlandshem

Ärendenummer: RS 2022/424
Paragraf föregående instans: AU § 194

Regionstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget avslås.

Jäv

Lina Runander (M) och Katrina Ansarfwe (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2022-02-23 där förslagsställaren föreslår att Region Gotland skall utnyttja sitt ägardirektiv och ge Gotlandshem i uppdrag att återigen ge tillstånd till sommaruthyrning i andra hand. Detta har tidigare tillåtits och om detta inte är intressant för bolaget önskar förslagsställaren att bolaget ger tillåtelse till andrahandsuthyrning under Almedalsveckan.

AB Gotlandshem har sedan 2022 nya regler kring andrahandsuthyrning, vilka bolaget anser fungerar bra. Bolaget tillåter ingen andrahandsuthyrning i enlighet med det som i folkmun kallas ”sommарuthyrning”. Däremot tillåts hyresgästerna att hyra ut sina bostäder till Region Gotland när regionen har behov av bostäder till sin sommarpersonal. Reglerna säger att detta då ska ske till en och samma hyresgäst under en längre period, och som längst mellan 1 maj och 30 september.

AB Gotlandshem tillåter även traditionell andrahandsuthyrning när en hyresgäst har särskilda skäl, som exempelvis studier på annan ort eller prova på att vara sambo. Dessa regler följer hyreslagens regler för andrahandsuthyrning.

AB Gotlandshems uppdrag är att erbjuda bostäder till personer för permanent boende. Genom samarbetet med Region Gotland gällande uthyrning till deras sommarpersonal, bidrar bolaget till en bättre boendemarknad under sommaren. Genom att Region Gotlands sommarpersonal inte behöver konkurrera med övriga sommargäster i lika stor utsträckning som tidigare minskar konkurrensen om sommarboenden

Att hyra ut veckovis under sommaren, även enstaka veckor, medför en viss problematik enligt bolagets erfarenhet. Det ger större slitage på bostäderna, ökar osäkerheten i kvarteren och det blir större påfrestningar grannar emellan.

Dessutom är det inte längre enligt lag tillåtet att ta ut en så hög veckohyra som tidigare varit brukligt, nu kan den som hyr ut i andra hand endast ta sin ordinarie månadshyra (omvandlat till veckohyra om det är tal om

veckouthyrning) med ett påslag om 15 procent om lägenheten hyrs ut möblerad.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att AB Gotlandshem har gjort en kvalificerad bedömning av för- och nackdelar med de olika varianter av andrahandsuthyrning som använts genom åren. Bolaget ska själva göra bedömningen om vilka regler som ska gälla för andrahandsuthyrning av deras bostäder vid varje tidpunkt, i samklang med eventuella förändringar av lagar. Detta är inte något som styrs i ägardirektivet. Regionstyrelsen beslutar att avslå medborgarförslaget.

Ärendets behandling under mötet

Lina Runander (M) och Katrina Ansarfwe (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Saga Carlgren (V) yrkar att medborgarförslaget ska anses besvarat på så sätt att dialog med Gotlandshem om reglerna för andrahandsuthyrning påbörjas.

Filip Reinhag (S) tillstyrker arbetsutskottets förslag.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och Saga Carlgrens (V) yrkande om att medborgarförslaget ska anses besvarat och finner att arbetsutskottets förslag vinner bifall.

Protokollsanteckning anmäls av Saga Carlgren (V):

Det är dyrt att leva och bo på Gotland. Att hyra ut sin bostad i andra hand någon vecka under sommaren är ett viktigt tillskott till semesterkassan även om intäkten inte blir så stor. Uthyrningen behöver givetvis ske ansvarsfullt och med hänsyn till grannar. De flesta bostadsrättsföreningar medger uthyrning enstaka veckor. Inom Gotlandshem är det inte ens tillåtet att låna ut sin lägenhet gratis till släkt och vänner under några dagar om man själv är bortrest. Det är omotiverat hårda restriktioner. Gotlandshem är en del av Region Gotland och skulle kunna utjämna skillnaderna genom att förändra sitt regelverk.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2022-02-23

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-05-23

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 287 Medborgarförslag. Fyrverkerier/Smällare

Ärendenummer: RS 2023/1790
Paragraf föregående instans: AU § 195

Regionstyrelsens beslut

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett ärende som väckts genom medborgarförslag ska enligt 6 kap. 34 § kommunallagen om möjligt handläggas av styrelsen eller nämnden så att ärendet kan avgöras inom ett år från det att det väcktes i fullmäktige. Någon direktiv rätt över regionens resurshantering ger inte ett medborgarförslag i sig.

I ett medborgarförslag har en förslagsställare föreslagit införande av en regel om att fyrverkerier/smällare endast ska få användas en timme per år och då av utbildad personal på en specifik plats. Regionstyrelseförvaltningen har i linje med tidigare beslut på området rekommenderat avslag. Regionstyrelsens arbetsutskott har emellertid återremitterat ärendet för att utreda om och hur ett regelverk skulle kunna implementeras för att möjliggöra en reglering avseende fyrverkerier/smällare.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har i cirkuläret 23:04 redogjort för förutsättningarna för att anta och ändra i lokala ordningsföreskrifter för bl.a. fyrverkeri. Av redogörelsen för rättspraxis (se s. 31) framgår att en generell reglering för ett relativt stort och ospecifikt geografiskt område som gällde hela året med två korta undantag ansågs lägga onödigt tvång på allmänheten och innebära obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Medborgarförslaget får mot bakgrund av sagda praxis anses vara oförenligt med ordningslagen. Ärendet om medborgarförslag bör därför avslutas med att det avslås.

Det framgår vidare av cirkuläret att det finns ett visst utrymme för att ytterligare reglera fyrverkerier vid specifika platser, byggnader eller anläggningar och tidpunkter. En reglering innebär en kriminalisering. Därför behöver reglerna vara rimligt förutsebara för att de ska kunna tillämpas. Det förutsätter att betydande utredningsinsatser prioriteras för ändamålet att välja ut och avgränsa platser samt tider. Det ligger såväl tids- som resursmässigt utom ramen för den beredning som direkt kan följa med handläggningen av ett medborgarförslag. En sådan utredning skulle kräva ett särskilt uppdrag med klara utredningsdirektiv från styrelsen. Ett beslut i den riktningen skulle kunna vara att regiondirektören i ett nytt ärende ges i uppdrag att återkomma med förslag på projektdirektiv för en översyn av de lokala ordningsföreskrifterna.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2023-09-17
Cirkulär 23:04 Lokala ordningsföreskrifter
Regionfullmäktige 2023-10-23, § 183
Regionstyrelsens arbetsutskott 2024-02-13, § 45
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-12

Skickas till

Förslagsställaren

RS § 288 Anmälan av delegationsbeslut

Sammanfattning

Till handlingarna lades med stöd av delegation följande fattade beslut:

- Delegationsbeslut- Förändring i attestförteckning för regionstyrelseförvaltningen 2024, 2024-08-16.
- Beslut om utdelning av medel ur Elsa Berglunds stiftelse 2024-08-19.
- Begäran om finansiellt igångsättningstillstånd lågspänningsställverk 2024-06-05.
- Begäran om finansiellt igångsättningstillstånd Kopparviksbron.
- Kultur- och fritidsavdelningens ärenden 2024-06-07 – 2024-08-27.
- Delegationsbeslut- Serveringstillstånd 2024-06-05 – 2024-08-22.
- Ansökan om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten enligt alkohollagen (2010:1622), 2024-06-17.
- Delegationsbeslut, bisysslor RSF 2024-06-18 – 2024-08-20.
- Delegationsbeslut anställningar RSF 2024-04-01 – 2024-08-31.

RS § 289 **Information. Vissa inkomna handlingar**

Sammanfattning

Till handlingarna lades följande inkomna handlingar:

- Protokoll centrala samverkanskommittén 2024-06-17.
- Intern rapport om missförhållanden/visselblåsning nr 14.
- Intern rapport om missförhållanden/visselblåsning nr 15.
- Minnesanteckningar ägarmöte Gotlandshem 2024-06-05.

RS § 290 Uppföljning uppdrag regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2024/873

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
-

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har sammanställt en uppdragslista för uppdrag som är beslutade av regionstyrelsen. Uppdragen följs upp och redovisas vid varje regionstyrelsesammanträde. Uppdragens status redovisas utifrån färgerna grönt, gult och rött.

Grönt betyder att uppdraget följer beslutad tidplan, gult att ny tidplan behöver tas fram/alternativt annan åtgärd och rött betyder att tidplanen är överskriden.

Några av uppdragen saknar i nuläget tidplan, men ambitionen är att alla uppdrag ska ha en uppdaterad tidplan.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-23
Uppdragslista 2024-08-27

RS § 291 Månadsrapport ekonomi 2024

Ärendenummer: RS 2024/877

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Rapporteringen avser utfallet efter juli 2024. I de fall nämnderna behandlat en månadsrapport för maj så bifogas den till ärendet för information.

En ny prognos görs i delårsrapport 2, den årsprognos som nu redovisas är gjord efter april. I juli görs ingen fullständig periodisering av intäkter och kostnader vilket gör att nettokostnadsutvecklingen inte blir tillförlitlig. I april redovisades en årsprognos för nämnderna på -178 mnkr. För hela regionen prognostiserades resultatet till -298 mnkr. För perioden januari-juli är budgetavvikelsen för nämnderna -55 mnkr.

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen som hade en prognos på -96 mnkr i april rapporterar att det finns en stor risk i intäkter avseende utomlänsvård men även ökade kostnader för läkemedel och utomlänsvård. För perioden januari-juli redovisas ett underskott mot budget på 48 mnkr. Förvaltningen ser dock en avmattning av bruttokostnadsutvecklingen mot de tidigare mycket höga nivåerna. Pågående aktiviteter för att minska kostnaderna ska påverka denna positivt och förhoppningen är att nivån sjunker ytterligare.

Socialförvaltningens ekonomiska läge är ansträngt och den senaste prognosen visade ett underskott på -40 mnkr. För perioden januari-juli redovisas ett underskott mot budget på 29 mnkr. Det krävs en rejäl inbromsning av kostnadsutvecklingen för att nå prognosen. Åtgärder för att minska underskottet pågår.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen rapporterar för **barn- och utbildningsnämndens** ansvarsområde. Den senaste prognosen visade ett underskott på 23,5 mnkr. För perioden januari-juli redovisas ett underskott på 4 mnkr. Det som blir avgörande för årets ekonomiska resultat är hur förskolan samt grundskolan kommer att lägga sin organisation för hösten med bäring även för budgetåret 2025, detta i en situation med färre antal barn och elever i år och framöver. I ett bästa läge kan nämndens verksamheter hamna på ett något förbättrat resultat med ett underskott på runt 15 – 17 mnkr.

Samhällsbyggnadsförvaltningen rapporterar för **miljö- och byggnämndens** ansvarsområde. Den senaste prognosen visade ett underskott på 7 mnkr. För perioden januari-juli redovisas redan nu ett underskott på 7 mnkr. Underskottet beror främst på lägre intäkter än budgeterat. Förvaltningens fokus är att öka intäkterna på alla avdelningar.

Teknikförvaltningens årsprognos efter april var -16 mnkr. För perioden januari-juli redovisas ett överskott i den skattefinansierade verksamheten på 18 mnkr och ett underskott i de avgiftsfinansierade verksamheterna på -19 mnkr. Men det är cirka 4 mnkr för lite eftersom två stora intäktsposter redovisats i fel månad. Totalt är budgetavvikelsen i perioden för hela förvaltningens ansvarsområde -1 miljon kronor men med justeringen -5 mnkr. Det största underskottet finns i VA-verksamheten och är kopplade till utbrottet av Clostridium Perfringens i vattentäkten vid Langes hage i Visby.

Bedömning

Förvaltningarna och nämndernas arbete för att nå en budget i balans behöver fortsätta. I delårsrapporten som presenteras på budgetavstämningen görs en ny årsprognos och en fullständig periodisering av intäkter och kostnader, då görs också ytterligare ekonomiska analyser på regionnivå.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen ekonomisk rapport juli daterad 2024-08-14

Tjänsteskrivelse socialförvaltningen ekonomisk rapport juli daterad 2024-08-19

Tjänsteskrivelse hälso- och sjukvårdsförvaltningen ekonomisk rapport maj daterad 2024-06-11

HSF ekonomisk rapport juli daterad 2024-08-26

Tjänsteskrivelse samhällsbyggnadsförvaltningen ekonomisk rapport juli daterad 2024-08-20

Tjänsteskrivelse utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ekonomisk rapport maj och juli daterad 2024-08-09

MBN ekonomisk rapport maj daterad 2024-06-03

Månadsrapport maj socialförvaltningen daterad 2024-06-11

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-28

RS § 292 **Investeringsuppföljning**

Ärendenummer: RS 2024/874

Sammanfattning

Ärendet utgår.

RS § 293 **Regiondirektörens information**

Ärendenummer: RS 2024/1340

Sammanfattning

Regiondirektör Stefan Hollmark informerar regionstyrelsen om följande:

- Medborgarundersökning.
- Beredskapsveckan.
- Sommaren 2024.
- Resande.
- Gotlands ekonomiska situation.